

Naročnina

Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 20 Din
polletno 120 Din
celoletno 240 Din
za inozemstvo
mesečno 35 Din
nedeljska izdaja
celoletno v Jugoslaviji 80 Din, za
inozemstvo 100 D

SLOVENEK

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cene oglasov
1 stolp, peti-vrsta
malih oglasov po 150
in 2 D, večji oglaš
nad 45 mm višine
po Din 2.50, veliki
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vrstica po 10 Din
Pri večjem o
naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj
razen ponedeljka in
dneva po prazniku

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III
Rokopisi se ne vračajo, ne frankirana
pisma se ne sprejemajo - Uredništva
telefon šte. 50, upravnitva šte. 328

Političen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 - Čekovni
račun: Ljubljana šte. 10.650 in 10.349
za inzerate, Sarajevo št. 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Volitve v Delavsko zbornico.

Dviganje glasovnic za volitve v Delavsko zbornico je končano. Volivni red in določila glavnega volivnega odbora so privedla do tega, da je na tisoče in tisoče kuvert in glasovnic ostalo nedvignjenih in da se tisoči delavcev in delavk niso mogli poslužiti svoje volivne pravice. S silno jasnostjo sveti to žalostno dejstvo v pravo mišljenje onih krogov, ki v naši dobi tako radi govore o demokratizmu in svobodoljubju.

V takozvani demokratični dobi se zgodi, da ima eden vse v rokah. Ena in ista oseba pošlje dostavljavce glasovnic do delavstva in sodi o pritožbah proti nepravilnemu dostavljanju. Ista oseba more, če hoče, dati navodila za volivne mahinacije in v Glavnem volivnem odboru brani svoje lastne eventualne zvijačnosti, ki so se izvršile po podrejenih organih. Krasno pojmovanje demokratične misli! In dalje: Koliko delavstva ne more do glasovnic, ker mora delati ves dan, zvečer pa morajo takoj iz delavnice na vlak! Kaj jim pomaga, da leže skladownice kuvert pri poslovalnici v OUZD, če pa ne morejo radi demokratičnega volivnega reda in še bolj demokratičnih določil Glavnega volivnega odbora, v katerem sedita dva voditelja socialnih demokratov, do njih? Gospoda, ki pridiguje o demokratizmu, se ne meni za vso to množico, oropano pravice, samo da se izpolni njena želja po nadvladi.

Prav je, da znova ugotovimo, da delavstvo ne pozabi, kdo je delal ta volivni red. V začasno Delavsko zbornico so imenovali samostojni demokratje socialne demokrate. Ti so z absolutno močjo delali v Delavski zbornici, kar so hoteli. Rezultat tega triletnega dela je samo volivni red, ki onemogočuje tisočim najprimitivnejšo pravico v demokratični državi — volivno pravico. Volivni red, ki so ga skrpucali gospodje sodrugi, je potrdil Pašičev minister v Belgradu. Kakor so bili Kristanovi poslanci ob sprejetju centralistične vidovdanske ustave zvesta rezerva gospoda Pašiča, tako tudi sedaj niso pozabili, da jim je najboljšo orožje proti slovenskemu proletarcu belgrajsko zatočišče, kamor zlepa ne prodre tožba slovenskega zatiranca. Gospodje sodrugi so predvidevali, kakke gorostasne sleparije, kakšne nasilnosti in zvijačnosti se bodo godile ob volitvah v Delavsko zbornico, zato so se skrili za hrbet Belgrada. Ko so v zadnjih dneh vnebovpijoči slučaji nasilij le prodrli po naših poslancih do ministra za socialno politiko, pa so imeli predznanost kazati celo ogorenje, kakor da mi ne spoštujemo avtonomistične misli. Naše delavstvo izroče centralizmu, potem pa hočejo, da ne bi smelo niti zavpiti, ko potom v Belgradu potrjenega volivnega reda delajo sleparije in nasilja. Tudi ta hinavščina je jasen znak, kako si nekateri ljudje, ki hočejo igrati delavske voditelje, predstavljajo demokratizem.

In svoboda! Kdo je to besedo huje omaževal kakor ravno pristaši strank, ki žive od navideznega boja za svobodo. O svobodi se upajo deklamirati socialni demokratje, ki so v teh dneh strahovali delavstvo in mu kakor leta 1919. grozili, da ga vržejo na cesto, če se ne ukloni komandi gotovih sodrugov. Svobodoljubni gospodje sodrugi so na ta način izsilili od slabotnih žensk in mladoletnih delavcev tisoče glasov, ki bi ob res svobodnih volitvah prišli v volivno žaro krščanskega delavstva. Ali naj naštevamo znova, kako so delavstvo sleparili pri dostavljanju glasovnic? Koliko jih je dobilo samo kuverte brez glasovnic, koliko jih ni dobilo glasovnic pri OUZD, češ, da so jih drugi dvignili, kolikerim so jih iz rok iztrgali nahujskani socialistični agitatorji! Stotine delavcev niti videlo ni svoje kuverte, ker so ga zanj osleparili sodrugi socialisti. Odveč bi bilo, če bi naštevali in poudarjali, za koliko delavcev je po volivnem redu, ki so ga izdelali sodrugi, glasoval gospodar samostojen demokrat. Svoboda, vredna makedonskih volitev.

Demokratičnost in svobodoljubje gotovih krogov so te volitve razgalile do kosti. Kadar bodo pisarili v »Jutru« ali v »Delavski Politiki« o demokratizmu in svobodi, jim bo slovenski delavec pokazal na volitve v Delavsko zbornico.

Pokazalo pa se je ob teh volitvah tudi to, kako malo socialnega čuta imajo nekateri ljudje. Ne gre nekaterim v glavo, da je delavec enakopraven član človeške družbe in da mu gre ista oseba svoboda, kakor drugim državljanom. Ali ni značilno za naš čas, ki hoče biti moderen, da visok uradnik — seveda demokrat — spremlja svojo služkinjo do vrat poslovalnice, jo počaka, da dvigne glasovnico in

ji jo takoj pred vratmi odvzame!? Pa gospod vsak dan v »Jutru« bere pripovedovanja, kako je njegova stranka na višku našega časa.

Ni čuda, če v takih razmerah naše delavstvo ne izide iz volivnega boja tako zmagovito, kakor bi moralo. Volivni red madjarske vrste, brez kazenskih sankcij za nasilstva in sleparstva, nobene zaščite pri oblasteh, kako bi mogla zmagati poštena ljudska volja! Te volitve ne bodo pravi izraz delavske volje, bodo pa vzpodbuda delavstvu, da bo znalo ločiti prave prijatelje od kričavih demagogov. Volitve v Delavsko zbornico so naučile delavstvo, da je edi-

no SLS tista stranka, ki dejansko spoštuje njegove pravice in ki resno dela na tem, da pridemo do ljudske države, kjer bo odločevala prosta volja volivcev, ne pa samovolja posameznikov, ki jim je edini cilj nadvlada. Kot se nasilje končno vselej maščuje, tako bo tudi pošteno stališče krščanskega delavstva prišlo svoječasno do polnega izraza. Naj vsakdo ve, da ne bomo prej odnehali, da tisti, ki se mislijo veseliti izida prisleparjenih volitev, spoznajo, da se nasilja maščujejo navsezadnje nad nasilniki.

Pred izpremembro položaja.

VAŽNOST DAVIDOVIČEVE AVDIJENCE — RADIČ SE SKUŠA REŠITI IN PRIPRAVLJA SKOK V OPOZICIJO. — NARAŠČANJE HPS.

Belgrad, 28. januarja. (Izv.) Vse pričakuje Pašičeve vrnitve, katero napovedujejo za jutri. Natančneje seveda nihče ne ve, kdaj pride, ker merodajni krogi hranijo največjo tajnost o kretanju svojega mojstra. Posebno nestrpno ga pričakujejo radikali, ki so popolnoma desorientirani in brez Pašiča ne vedo, ne kod ne kam. Pri njih ni opaziti posebne agilnosti. Vsa borba se vrši z zakulisnimi intrigami, ki vedno bolj naraščajo.

Iz tega mnogi sklepajo, da se nahajamo neposredno pred važnimi spremembami v notranjepolitičnem položaju. Naglašja se važnost Davidovičeve avdiјence, o kateri smo poročali. Tej avdiјenci se pripisuje največji pomen in pravijo, da je Davidovič pri tej priliki kralju predložil obširno spomenico o vseh aktualnih političnih vprašanjih. V zvezo s to avdiјenco se spravljajo vesti o skorajšnjem vstopu Davidovičevih demokratov v vlado, ki naj bi poživila sedanjo koalicijo, ki se je tekom svojega šestmesečnega obstoja popolnoma diskreditirala in se pokazala za popolnoma nezmožno za pametno državi in ljudstvu koristno politiko. Dasiravno je jasno, da ne bi se položaj s tem prav nič oziroma za malenkost zboljšal, je zanimivo, da demokrati takih vesti ne demantirajo, pa jih tudi ne potrjujejo. Drže se zelo rezervirano. Smatra se, da so te vesti brez podlage. Politični krogi trdijo, da je pričakovati močnejših potez. Gotovo je, da se čutijo radičevci osamljene in nesigurne. Cela javnost soglasa, da se je Radič pokazal popolnoma razdiralnega in da je svoj nadaljni obstoj v vladi kompromitiral in poslabšal. V

zasebnih razgovorih radičevci ne tajijo svojega nezadovoljstva. Mrzlično se pripravljajo, da ne bi jih razvoj dogodkov našel nepripravljeni. Pisava »Doma« in njegovi napadi se smatrajo kot predpriprava za nov, morebiti neprosto voljen odhod Radiča v opozicijo, ki bi mogel priti še tekom proračunske debate. Več njegovih poslancev namreč izjavlja, da ne more nositi pred svojimi volivci odgovornosti z ogromna bremena. Radič sam beži iz Belgrada. Danes se je vrnil iz Zagreba, jutri pa bo odpotoval v Sarajevo, odkoder bo po informacijah odpotoval v Dubrovnik. Znano je, da je Radič zlasti v Dalmaciji popolnoma izgubil na kreditu in da se ne upa iti v te kraje. Sedaj hoče izkoristiti proslavo sv. Blaža v Dubrovniku v svoje namene. Zanimivo je, da se delajo za ta shod velikanske priprave. Radič je že pred seboj poslal več svojih vernih pristašev in poslancev, da organizirajo družbo klakerjev. Kakor smo poročali, se bo jutri sestala narodna skupščina. Pričakovati je, da bo s Pašičevim prihodom nastopilo živahnije gibanje. Večina narodnih poslancev je prišla, da sodeluje pri parlamentarnem zasedanju. Danes je prisel predsednik Jugosl. kluba dr. Anton Korošec. Zadnje dni se je mudil na Hrvaškem, kjer je v družbi z voditelji bratske HPS imel več sestankov in javnih shodov, ki so vsi zelo uspešni ter so nov dokaz, kako zelo se HPS širi med hrvaškim kmečkim ljudstvom, ki uvideva, da je treba za vodstvo države značajnih ljudi in se z veseljem vrača v HPS.

Radič v veliki zadregi.

Belgrad, 28. jan. (Izv.) Dopoldne in popoldne se je vršila v Radičevem kabinetu seja Radičevih ministrov in uglednih članov Radičevega kluba. Razpravljali so o stališču, ki ga bodo zavzeli pri razpravljanju o proračunski debati. Kakor smo naglasili, je Radičeva stranka brez vsake rezerve glasovala za vsa ogromna bremena, za vse velikanske vsote davkov

in za velike izdatke za Srbijo. Raditega so prišli iz vse Hrvatske številni ostri protesti na Radičev klub. Radič se nahaja v veliki zadregi. Na tej seji ni prišlo do nobenih sklepov. Da se pa sklepati, da bo v tem oziru Radič storil kakšne korake. Proti večeru je Radič odšel v dvor.

Fiktiven državni proračun.

POSLANEC PIVKO SE JE PRIPELJAL V BELGRAD, KO JE ŽE VSE GOTOVO. — »SE-LJAČKA« VEČINA PAŠIČ-RADIČ-PUCELJ PRIPOROČA SPREJETJE STRAŠNIH DAVČNIH BREMEN. — POSEBNO MIŠLJENJE JUGOSLOVANSKEGA KLUBA.

Belgrad, 28. jan. (Izv.) »Slovenčev« pozivi so le zalegli. Danes je namreč prišel v Belgrad na sejo fin. odbora posl. Pivko. Seveda je prišel

nekaj tednov prepozno,

kajti proračunska debata se je v fin. odboru že končala. Na današnji seji, ki je bila popolnoma kratka, se je prečitelo poročilo večine o proračunih. To poročilo, ki so ga podpisali radičevci in radikali, proračun v splošnem odobrava in skupščini predlaga

sprejetje proračuna,

kakor ga je vladna večina izdelala. Tedaj, ko je bilo treba govoriti in staviti predloge, se slovenskim demokratom ni zdelo vredno prisostvovati sejam. Ne morejo se izgovarjati, da ni nobeden pravi član fin. odbora. Pri dve tretjini sej bi lahko sodelovala kot namestnika, ker je bil tokrat pri sejah samo en član samostojnih demokratov navzoč. Kar se tiče opozicije, so vse opozicijske stranke vsaka zase podale svoje posebno mišljenje. Najbolj stvarno in izčrpno je

POSEBNO MIŠLJENJE JUGOSLOVANSKEGA KLUBA,

ki je izdelano zelo podrobno in natanko in je najboljše. Obsega 82 strani. Obsega kritiko proračuna s tehnične strani, dobro kritiko

gospodarske in finančne politike vlade, posebno je obdelano

težavno stanje Slovenije

in se v proračunu stavlja tozadevni predlogi. V uvodu tega posebnega mišljenja, ki sta ga sestavila posl. Pušenjak in dr. Kulovec, se ugotavlja, da je proračun kljub redukcijam za naše razmere prevelik z ozirom na gospodarsko stanje in davčno moč davkoplačevalcev. Leta 1922. je znašal proračun 6 milijard 934 milijonov, danes pa je narasel na vsoto celih

12 milijard,

kar je neopravičljivo, ako se pomisli, da se je vrednost naše valute od leta 1922. pa do danes zboljšala za 40%, in ako se pomisli, da so se vsled gospodarske krize znatno zmanjšali dohodki vseh gospodarskih slojev. Niti najmanj ne služi v čast naši državi in okrepitvi naših kreditov v inozemstvu, da so od leta 1914. pa do danes niso predložili

nobeni računski zaključki,

brez katerih je vsako stvarno pretresanje proračuna nemogoče. Proračun tudi ni realen. Leta 1926. je treba začeti plačevati vojne dolge. V to svrbo ni v proračunu ničesar. Za leto dolge ni nobenih kreditov. Uradnikom dolguje država na razlikah

210 milijonov dinarjev,

v proračun pa je postavila samo 10 milijonov dinarjev. Za izplačilo dolžne invalidnine bi morala vlada dati invalidom 30 milijonov, v proračun pa je postavila samo 5 milijonov dinarjev! Kljub znanemu dejstvu, da ljudstvo leta 1925. ni moglo plačati vseh davkov, so se v proračunu

davki izdatno povišali,

kar mora vesti do katastrofe narodnega blagostanja. Upravičeno se lahko dvomi, da proračunsko ravnotežje ni realno. Izkaz drž. gospodarstva maj-julij 1925. izkazuje primanjkljaj 400.000.000 Din. Največ teh izdatkov odpade na osebne izdatke, ker imamo

preveč ministrstev

in uradništva, ki je v nekaterih pokrajinah brez kvalifikacije. Zato je treba čimprejne reforme uprave in redukcije številnih ministrstev. Proračun je še bolj centraliziran kot zadnji. Na ta način je pregled otežkočen. Mnogi krediti za prečanske kraje bodo zopet

izginili drugam,

kakor so še vedno. Na drugi strani pa vlada vzdržuje davčno neenakost, preveliko obdavčenje prečanov, posebno Slovenije in Vojvodine. Vlada samo obljublja, stori pa nič. Reduciralo se je brez sistema in samo

nižje osobe,

namesto da bi se bili reducirali drž. podtajniki, ravnatelji in drugi. Nato se v posebnem mišljenju kritizirajo proračuni posameznih ministrstev. Predloženi proračun je fiktiven. Poslabšuje veljavne zakone, državnim nameščencem

odvzema pridobljene pravice,

ne vsebuje potrebnih določil za zboljšanje drž. gospodarstva, pač pa vsebuje določbe, ki zmanjšujejo kontrolo na uporabo proračuna. Proračun rešuje vprašanje postranskega pomena. Vlada ni smatrala za potrebno, da bi rešila, ali vsaj načela vprašanje

komercializacije državnih podjetij

z reformo uprave itd. Zapostavljajo se posamezne pokrajine. Ta proračun tudi sankcionira preobremenitve. Najodločnejše moramo protestirati proti načinu pretresanja proračuna v fin. odboru, kjer se opozicijskim članom ne daje prilika, da bi dobili potrebna pojasnila, kakor je potrebno, ampak se smatrajo za člane druge vrste. S takim postopanjem se razbite drž. finance ne bodo ozdravile, se ne bo uvedlo redno izpolnjevanje obvez državi. Zato stavlja posebne predloge, pri glasovanju o proračunu pa bo Jugoslov. klub glasoval proti. Za poročevalca se določa posl. Pušenjak.

Seja ministrskega sveta.

Belgrad, 28. jan. (Izv.) Današnja seja ministrskega sveta je bila precej kratka, vendar pa je bila zanimiva, ker je prišlo do malih sporov med ministroma Maksimovičem in Radičem. Razpravljalo se je o delovanju Narodne skupščine in pa o našem sodelovanju v Philadelphiji. Za to razstavo je vlada odobrila 10 milijonov. Jasno je, da od te razstave vlada ne bo imela koristi. Radi tega so bili nekateri ministri mnenja, da je naše sodelovanje nepotrebno. Do končnoveljavnega sklepa ni prišlo ne na eni ne na drugi strani, ker vsi čakajo kaj bo rekel Pašič.

Zunanja politika SHS pod vodstvom Romunije.

Belgrad, 28. jan. (Izv.) Mnogo se razpravlja o čudni prošnji romunske vlade, da naj bi se konferenca Male antante odgodila. Vsekakor napravi mučen vtis, da se konferenca ne bo vršila v sedanjem času, ko bi bilo treba rešiti toliko važnih vprašanj. V svrhu definitivne ugotovitve dneva sestanka bodoče konference je naš zunanji minister prosil romunsko vlado za odgovor, da naj bi se konferenca vršila, ako je mogoče pred 20. februarjem. Če pa ni mogoče, pa naj bi se vršila v marcu.

Belgrad, 28. jan. (Izv.) Z ozirom na odlaganje konference Male antante so češkoslovaški poslanik Šeba, poljski poslanik Rokensky in francoski poslanik Grenard obiskali zunanjega ministra Ninčiča.

PASIČ SE JE VRNIL.

Zagreb, 28. jan. (Izv.) Danes ob 8.20 se je peljal ministrski predsednik Pašič mimo Zagreba v Belgrad.

Izkaz Narodne banke za leto 1925.

»Službene novine« priobčujo izkaz Narodne banke za 1. 1925. ter stanje dobička in izgube do 31. decembra 1925. Pod računom dobička in izgube na dan 31. decembra 1925. so našteje sledeče izgube:

Skupni stroški 31.566.700 Din 20 p, amortizacija 5.073.925 Din 64 p, negotove terjatve 1.161.400 Din, tantieme 3.789.268 Din 78 p, odstotki, ki jih dobi država od dobička 33 milijonov 619.126 Din 55 p (v proračunu je navedenih samo 30 mil.), čisti dobiček za razdelitev akcionarjem 23.746.084 Din 37 p, skupaj 100.936.505 Din 54 p.

Dobički so sledeči: Dohodki od obresti na menice 62.746.192 Din 72 p, dohodki od obresti posojenih in zastavljenih predmetov 10.717.915 Din, dohodki od obresti enomilijardnega drž. posojila 9.233.088 Din 32 p, dohodki od raznih poslov 18.254.308 Din 35 p, skupaj ista vsota, kakor pri izgubah.

Imovina je sledeča: kovinasta podlaga v zlatu 75.941.499 Din 83 p, v srebru 17.486.280 dinarjev 70 p, v raznih tujih valutah 366 mil. 704.040 Din 41 p, skupaj 460.171.820 Din 94 p. Gotovina in kovinastem nikelnastem denarju in drobižu 320.654 Din 55 p, posojilo 1 milijard 371.191.497 Din 92 p, drž. terjatve pri Nar. banki na razna posojila, ki jih je vršila Nar. banka za državo, skupaj 4.466.584.881 Din 79 p, vrednost bančnega fonda, pokojninski fond bančnega osebja, bančne nepremičnine, o rava drž. gospodarstva, ki so bila zastavljena za dajanje denarja znašajo 2.138.377.163 dinarjev, zaloga kovanega denarja 27.234.150 dinarjev, razlika na kurzih 728.673.570 Din 53 p. Skupaj znaša imovina 14.053.633.513 Din 70 p. Dolgovi pa znašajo: glavnica 28.229.100 dinarjev.

Bankovci v prometu: Stalni dinarski bankovci za 4.164.203.140 Din, dinarski bankovci 1.783.363.090 Din, dinarsko-kronski bankovci 115.117.700 Din. Skup. v prometu 6.062.683.930 dinarjev. Dolg državi skupaj 388.138.382 Din 22 p. Nadalje so našteje razne obveze, bančni fond, čisti dobiček za razdelitev akcionarjem, skupna vsota ista, kakor pod imovino.

To poročilo, kakor znano, se bo predložilo zboru delničarjev, ki je sklican na 7. februarja.

RADIĆ NA AGITACIJSKEM POTOVANJU.

Zagreb, 28. jan. (Izv.) Radić se pripravlja na agitacijsko potovanje v Sarajevo, Dubrovnik in Split. V Dubrovniku misli izrabiti Radić veliko cerkveno in narodno slovesnost praznovanje zaščitnika mesta sv. Blaža v svoje agitacijske namene. Ker je Radić v vseh teh mestih izgubil simpatije, mu tudi to agitacijsko potovanje ne bo prineslo uspehov. Radić namerava odpotovati v inozemstvo, zlasti na Francosko, baje, da preštudira tamošnje prosvetne institucije in se tako pripravi za reorganizacijo šolstva, ki jo hoče izdelati in predlagati spomladi.

SKUPNA POLICIJA MALE ANTANTE.

Belgrad, 28. jan. (Izv.) Načelnik za javno varnost Zika Lazić je odpotoval v Bukarešto, kjer se bo na iniciativno romunskega policijskega šefa vršila konferenca Male antante. Konferenca bo razpravljala o sodelovanju vseh treh policijskih oblasti.

NOVI DENAR.

Sušak, 28. jan. (Izv.) V tukajšnje luko je prispel francoski parnik, ki je pripeljal nove tisočdinarske novčance v skupni vrednosti 1 milijarde 200 milijonov dinarjev. Novčance bodo takoj odpremljene v Belgrad.

POROKE STAROKATOLIKOV NE-VELJAVNE.

Zagreb, 28. jan. (Izv.) Minister ver. Trifunović je dopisal tukajšnjim oblastem akt, v katerem ugotavlja, da poroke, sklenjene pred cerkvenimi oblastmi starokatoliške cerkve, nimajo za državne oblasti nobene veljave. Za vse take zakone velja § 2. občege državlanskega zakonika, da se morajo skleniti pred javno oblastjo. Ta odredba je izzvala tukaj veliko senzacijo, ker so starokatoliški sklenili celo vrsto porok, ki so sedaj neveljavne. Po razpravi Korenić-Kalodjera je ta odredba nova huda blamaža za starokatoliško cerkev.

Obsodba Zlahčiča in Čiča v Zagrebu potrjena.

Zagreb, 28. jan. (Izv.) Danes je bila pred tukajšnjim stolom sedmorice kot kasacijskem sodiščem prizivna razprava proti znanima trikratnim morilcem Zlahčiču in Čiču. Oba dva sta bila vsled teh umorov pred mariborskim porotnim sodiščem obsojena na smrt na vešalih. Prizivna razprava se je vršila vsled ničnostne pritožbe zastopnikov obsojencev. Senatu je predsedoval podpredsednik Stola sedmorice dr. Okretić, drž. pravdnštvo je zastopal dr. Dominic, obsojenca pa dr. Tomažič in dr. Šnuderl. Po prečitaniu spisov sta branitelja v svojih izjavah predvsem poudarjala, da so bila vprašanja, stavljená porotnikom v Mariboru, nejasna in da obsodba v utemeljitvi ne odgovarja povsem predpisom kaz. pravdnega reda. Dr. Šnuderl je ugovarjal, da mariborsko sodišče ni zaslišalo mnenja psihiatrov, dasi obstojajo nekatere indicije, ki kažejo na to, da sta obsojenca zelo abnormalna. Dr. Šnuderl je

tudi predlagal, da se eventualna ponovna razprava, če bi jo Stol sedmorice odredil, ne vršila v Mariboru, kjer stoji porota preveč pod vtisom javnega mnjenja, ampak pri kakem drugem sodišču. Senat je po polurnem razmotrivanju razglasil zavrnitev pritožbe in potrdil obsodbo mariborskega sodišča v polnem obsegu. V dolgem utemeljevanju senat zavrača posamezne navedbe ničnostne pritožbe.

KOMUNISTI V ČESKOSLOVAŠKI.

Praga, 28. jan. (Izv.) Komunistična stranka je pozvala vse socialistične skupine k posvetovanju za združitve vseh proletarskih političnih in strokovnih organizacij in ustvaritev načrta za enoten nastop proletariata proti meščanskim grupam. Čekoslovaška socialna demokratska stranka je povabila odklonila, češ, da smatra povabilo za komunistično demagoško gesto. Povabilu pa so se odzvale nemške socialdemokratske stranke in strokovne skupine. Komunisti so nemško socialdemokratsko stranko naprosili, naj posreduje pri čekoslovaških socialnih demokratih, da svoje odklonilno stališče spremene vsaj sedaj, ko so se zedinile vse druge delavske stranke.

ČICONKO SE JE OBESIL.

Praga. (Ceps.) Čekoslovaški listi prinašajo vesti o samoumoru ubijalca bivšega bolgarskega poslanika v Pragi Daskalova. Ubijalec Čiconko se je obesil v kaznilnici v Kartonzih. Čiconko je bil po znanem atentatu na Daskalova v Pragi pred poroto oproščen, toda na pritožbo državnega pravdnštva v obnovljenem procesu pred poroto v Taboru obsojen na 20letno ječo. Že tedaj je izjavil, da v zaporu ne bo dolgo.

ČEŠKA REČNA PLOVBA.

Praga, 27. jan. (Izv.) Vlada se peča z načrtom zgraditve večjih prostih pristanišč na svojih rekah. Predvsem hoče zgraditi pristanišča na Donavi.

KONKORDAT Z ROMUNJO.

Rim, 28. jan. (Izv.) Pogajanja med Vatikanom in romunsko vlado za sklenitev konkordata potekajo zelo ugodno. Sporazumeli so se že glede tega, da država vodi delno nadzorstvo nad cerkvenim premoženjem v Romuniji. Romunska vlada je zahtevala, da bi se pravice in privilegiji bivšega ogrskega kralja prenesle na romunsko kraljevsko hišo. Na to pa Vatikan noče pristati in to vprašanje najbrže pri sklepanju konkordata ne bo prišlo v poštev.

Madjarska afeta.

Budimpešta, 28. jan. (Izv.) Francoski policijski uradnik Doulezete je zahteval danes, da se ponovno zasliši Windischgraetz, da se doženej protislovja, v katero so se tekom zasliševanja zapletle razne priče. Nadalje je treba dognati kraj, kjer je škof Zadravec zaprisegal zarotnike, kje so dobili za tiskanje bankovcev potrebni papir in na katerih strojih so bili bankovci tiskani.

Budimpešta, 27. jan. (Izv.) Med mažarskimi in francoskimi oblastmi je prišlo do mučnega konflikta. Francija zahteva, da morajo njeni agenti prisostvovati pri vsakem zaslišanju obtoženih falzifikatorjev in njihovih pomagačev. Mažarska vlada tega ne dovoli, češ da mažarski zakon o kazenskem postopku ne dovoljuje nobenih prič pri zasliševanju. Francoski detektivi so se obrtnili za navodila na svojo vlado. Min. predsednik Briand je odgovoril, da vztraja na tem, da so njegovi uradniki prisotni pri vsakem zasliševanju. Naročil je šefu francoske policije, ki se mudi v Budimpešti, da z vsemi sredstvi išče in ugotovi politično ozadje cele afere. V ta namen mora zahtevati zaslišanje vseh so-krivcev.

MADJARSKO-FRANCOSKA TRGOVSKA POGODBA.

Budimpešta, 28. jan. (Izv.) Parlament je danes obravnaval trgovsko pogodbo s Francijo. Socialdemokratski poslanci so izjavljali, da pomeni sprejetje te pogodbe za Ogrsko le čin vlijudnosti.

PODPIS FINANČNEGA SPORAZUMA MED ANGLIJO IN ITALIJO.

London, 28. jan. (Izv.) Včeraj se je podpisal sporazum med Anglijo in Italijo glede plačila dolgov. Za Italijo je sporazum podpisal finančni minister Volpi, za Vel. Britanijo in Irsko zakladni kancelar Churchill. Dolg je določen na 583 milijonov šterlingov, ki jih odplača Italija v 62 letih. Prvi letni obrok znaša 2 milijona, drugi in tretji po 4 milijone, četrti in sedmi po 4.250.000, nadaljni po 4.500.000 šterlingov.

OBLETNICA LJENINOVE SMRTI V ITALIJI.

Rim, 28. jan. (Izv.) V Rimu, Piacenzi in Florenci je policija zaplenila različne komunistične manifeste, ki so jih izdali ob priliki obletnice Ljeninove smrti. V Rimu je 14 komunistov aretiranih. Tudi drugod je izvršenih več aretacij.

ITALIJANSKI POLITIČNI IZOBČENCI.

Rim, 27. januarja. Listi objavljajo imena političnih emigrantov, ki izgube po pravkar sklenjenem zakonu italijanskih državljanstvo ter se jim zapleni premoženje. Med temi so: Nitti, Salvemini, Donati, de Ambris, don Stur-

zo, Ricciotti Garibaldi, Ameglio, Natoli, Luigi Campolonghi, Angelo Crespi in Franc Ciccotti-Scozesse.

DEMONSTRACIJE V BERLINU.

Berlin, 28. jan. (Izv.) Pri včerajšnjih demonstracijah in spopadih med komunisti in nacionalci je padlo na obeh straneh več streliv. Demonstracije niso zavzele večjega obsega in je policija uspešno intervenirala. Aretiranih je nekaj nacionalcev, ki so osumljeni, da so streljali na ulici.

BRIAND IN CHAMBERLAIN.

Pariz, 28. jan. (Izv.) Briand in Chamberlain sta se danes razgovarjala od 10 do 1. Izjavila sta, da bo politika obeh držav ostala v smislu locarnske pogodbe. Vsi razgovori o zadržanju obeh držav napram Nemčiji so bili soglasni in sta se oba državnika o vsem brez težkoče sporazumela.

VELIKA FINANČNA DEBATA V FRANCOSKI ZBORNICI.

Pariz, 27. jan. (Izv.) Splošna finančno-politična debata je pričela v torek s poročilom glavnega referenta finančnega odbora Lomoureux. Debata bo trajala najbrže teden dni. Vlada je sklenila generalno debato končati v noči od četrta na petek, da bo parlament lahko glasoval za dvanajstine za februar. Za to debato je doslej priglasenih 26 govornikov brez finančnega ministra, ministrskega predsednika in poročevalca. Specijalna debata bo trajala kakih 14 dni. Zakon vsebuje 101 člen. Predloženih je veliko izpreminjevalnih predlogov.

KOGA VOLI RUSKO PREBIVALSTVO V VASKE SOVJETE.

Moskva. (Ceps.) Po vsej Sovjetski Rusiji se vrše volitve v vasko (občinske) sovjete. Do polovice januarja je bilo izvoljenih že 84.000 članov. V Saratovski guberniji so volitve skoro končane. V šestih okrožjih je izvoljenih 1010 vaskih sovjetov. Uradni podatki pričajo, da se je volivstvo veliko bolj zanimalo za volitve kot lani. Lani je bila udeležba 18 letos pa že 40odstotna. Za volitve se zanimajo tudi tisti sloji, ki so doslej bili čisto brezbržni. Odstotek komunističnih mandatov v vaskih sovjetih je padel od 80 na 52. Politična borba je ponekod zelo ostra, ker komunistična centrala pošilja po vaseh agitatorje, ki hočejo uveljaviti med domačini nepriljubljene, pa po mnenju centrale najbolj pravoverne kandidate.

Boji med Čang-so-linom in revolucionarnimi kitaj. četami.

Moskva, 27. jan. (Izv.) Med nacionalnimi Kitajci in trupami generala Čang-so-lina so se vneli novi boji. Čang-so-lin je v Mandžuriji vpeljal strahovlado in dovolil svojim vojakom, da počno, kar se jim poljubi. General Vupefu se je pričel pogajati s Čang-so-linom. Ko so pa njegovi vojaki zvedli, da Vupefu hoče pristopiti k Čang-so-linu, so se mu uprli. Sovjetska vlada smatra sicer spor radi uprave vzhodne železnice za poravnani, toda nezanesljivost Čang-so-linova je tolika, da stvar ne bo prišla v normalen položaj, dokler ne bo Čang-so-linove vlade v Mandžuriji konec.

VSTOP AMERIKE V HAAŠKO RAZSODIŠČE.

Washington, 28. jan. (Izv.) Senat je s 76 proti 17 glasovom sklenil, da združene države Severne Amerike vstopijo v haaško mednarodno razsodišče.

JAPONSKI MINISTRSKI PREDSEDNIK ODSTOPIL.

Tokio, 28. jan. (Izv.) Ministrski predsednik Tako si je nakopal težko pljučnico in je podal na svoje mesto demisijo. Na njegovo mesto je postavljen Wakazuko.

MEDNARODNA ČASOPISNA ORGANIZACIJA.

Washington, 27. jan. (Izv.) Začetkoma letošnjega leta je bila na Dunaju ustanovljena mednarodna časopisna organizacija »The international Press Foundation«. Organizacija ima sedaj 17.000 dnevnih časopisov in drugih publikacij, ki izhajajo v Združenih državah Severne Amerike. Organizacija ima mednarodne cilje. Hoče vzdrževati zveze med časopisjem vsega sveta in podpirati javno mnenje v duhu mednarodne in meddržavne pomirljivosti. Dosedaj so člani te zveze med drugimi tudi 45 guvernerjev posameznih držav, 80 senatorjev in 32 članov zbornice Združenih držav.

PRAVNI SVET ZA OTROŠKE ZADEVE.

Moskva. (Ceps.) Ker je moskovska policija imela preveč dela z napoldoraslimi otroci kot potepuhi in klateži in ker je vprašanje zaščite otrok v Sovjetski Rusiji vedno težje, se je osnoval poseben pravni svet za otroške zadeve. Predsednik sveta Zilov je izjavil, da je 17.000 oseb v preteklem letu iskalo pouka in pomoči pri svetu v otroških zadevah. Poleg brezplačnega pouka je skrbel svet tudi za pravno varstvo in vodil 1500 pravnih v slučajih raznih otroških deliktov.

PODRAZITEV KRUHA V PARIZU.

Pariz, 28. jan. (Izv.) Tukajšnji trgovci so zvišali cene kruha. Socialisti so vsled tega stali vprašanje na vlado, kako korake misli podvzeti, da se konča nadalje verižništvo z živili.

Socialni vestnik

NOVO POLJE DELA OUZD.

Okrožni urad v Ljubljani hoče delovati tudi na polju preventivnega varovanja zdravja svojih članov ter obuditi v delavstvu zanimanje za socialno-zdravstvena vprašanja, obenem pa v njem poglobiti zaupanje do urada in razumevanje za njegove naloge. Za to se je odločil, da organizira dogovorno in s sodelovanjem državnega higijenskega zavoda v Ljubljani po vseh večjih industrijskih krajih v Sloveniji predavanja o higijeni in socialnem zavarovanju. Predavanja imajo namen predložiti članom, kako škodljivo katastrofalno lahko vpliva neupoštevanje higijene na človeka. Zato hoče OUZD s takimi predavanji seznaniti svoje člane in njih svoje s prenašalci raznih nalezljivih bolezni in jim dati nasvete, kako se lahko čuvajo pred boleznimi ter kako varujejo svoje največje dobro — zdravje. Prvo tako predavanje se je vršilo v nedeljo dne 24. t. m. v restavraciji kemične tovarne v Hrastniku pri številni udeležbi. Vsi navzoči so z zanimanjem sledili predavanju zdravnika g. dr. Pirca o važnosti higijene za ohranitev zdravja in o škodljivem vplivu nehigieničnega življenja. Predavanje je bilo spremljevano z zanimivim filmom, ki je razkazoval kako mora družina živeti, da je srečna in zdrava in kako ne sme živeti, da v družini ne razsajajo najrazličnejše bolezni. Zelo zanimiv je bil tudi film o življenju muhe in njenem prenašanju bacilov raznih bolezni na človeka.

Zaupnik delavstva se je zahvalil za skoro 2 urno predavanje in je izrazil željo, naj bi se taka predavanja pogostejše vršila, ker bo udeležba drugič še lepša. Predavanje je tudi priporočljivo za matere in gospodinjice, ker morejo iz njega črpati zelo dobre nauke.

Vsi večji delodajalci in strokovne organizacije, ki bi želele, da se vrše v njih področju taka predavanja, naj sporoče to OUZD v Ljubljani z navedbo približnega števila udeležencev, ki bi prišli v poštev in časa ter kraja predavanja. Okrožni urad pričakuje, da ga bodo v njegovem stremeljenju podpirali vsi činitelji in zlasti delodajalci s tem, da dajo za predavanje primerne prostore brezplačno na razpolago. To pričakuje OUZD posebno od večjih industrijskih podjetij, ker je tudi v njih lastnem interesu, da se z upoštevanjem higijene, škodljivosti pijančevanja itd. obvaruje delovno moč predvsem strokovno kvalificirane delavstva.

HITRO NARAŠČANJE PREBIVALSTVA V ITALIJI.

Po nalogu ministrskega predsednika Mussolinija so v Italiji sestavili statistiko o stanju prebivalstva z dne 31. decembra 1925. Po sedaj objavljenih podatkih je znašalo število prebivalstva navedenega dne 42.115.066 duš, to je približno tri milijone več nego pred štiri leti. Posamezne province štejejo: Milanska 2.030.000, Rimska 1.800.000, Neapolska 1.558.000, Turinska 1.300.000, Videmska 1 mil. 99.000, Barijska 1.074.000, Genovska 1 mil. 50.000, Firenska 1.029.000 duš.

Naše prireditve

Krka pri Stični, 24. januarja je priredilo kat. prosvetno društvo skopično predavanje o alkoholu. Urednik »Preroda« g. Joško Lindič nam je v lepih besedah pojasnjeval, kako kvarno vpliva alkohol na posamezne dele človeškega telesa, koliko gorja napravi v družinah in v vsej človeški družbi. Predaval je trikrat in vselej je bila dvorana v kaplaniji polna.

Izpred sodišča

Obsodba nevarnega vlomilca. Ko se je vračal dne 1. oktobra lani 74 letni starček Štefan Kovič, ki je odšel že zjutraj od doma na delo, proti svoji hiši v Dobu, mu je prišla nasproti žena in mu je vsa obkorna povedala, da je bilo medtem, ko je bila na delu, vlomljeno v hišo. Vlomilec je razbil s sekuro skrinjo in je ukradel iz nje okrog 3200 Din gotovine. Ko se je zvedelo o tem predrznem vladu po okolici, so se priglasili takoj nekateri domači, ki so povedali, da so videli isti dan, ko so orali na bližnji njivi, da se je plazil od Kovičeve hiše za jelšami neki neznanec, katerega so si na videz dobro zapomnili. En mož je skočil celo za njim, toda vlomilec ga je pravočasno opazil in je s skel in hosto. Mož ga je videl še, ko se je zavihtel s pomočjo precej debele palice čez potok Ročičico, naker je zginit v šumi. Po opisu očividcev so aretirali pet dni po vladu kot storilca brezposelnega delavca Antona Križmana po domače Skalarjevca. Ta mož, ki je bil radi tatvine že predkaznovan, pa je jako slabem glasu da, če nekaj časa dela, potegne denar, ga zapravi in nato pobegne. Delal je baje že po raznih rudnikih in se je klatil delj časa tudi po Srbiji. Ko so ga aretirali, so našli pri njem še okrog 900 Din. Za ostali oropani znesek pa si je kupil tat v Ljubljani obleko, uro, verižico, prstane in podobne okraske. Kupil si je tudi kolo, in sicer zato, da bi gobe nabiral. Denar pa, katerega so našli pri njem in katerega je izdal za vse to blago, trdi on, da je prihranil v Srbiji. Seveda mu tega ni nihče verjel, ker ga poznajo vse priče kot zapravljenca in je eden še celo povedal, da je prosil obtoženec isto popoldne pred vladom še za 10 Din posojila. Mož je tatvino do zadnjega zanikal, vendar pa mu tega ni nihče verjel. Še manj pa so mu verjeli, da bi si on od svojega zaslužka kaj prihranil, če bi tudi res delal, ker ga poznajo kot strastnega zapravljenca in delomrčnega, ki se je sam večkrat izrazil, ko so ga opominjali, da naj se loti dela, da naj sone dela, ki ima štiri noge. Ker se je senat kljub tajejnosti na podlagi izpovedi priče popolnoma uveril o njegovi krivdi, je bil obsojen na eno leto ječe. V kazni so mu vseh tudi preiskovalni zapor, dasiravno je dne 29. dec. pobegnil iz zapore na Brdu. Zgasil pa se je takoj drugi dan v Ljubljani, kjer je rekel, da je pobegnil zato, ker je v brdskih zaporih velika nesnaga in je bil tam samo enkrat zaslišan. Ko so ga vprašali po razglasitvi sodbe, če vrne za ukradeni denar kupljene predmete in denar Koviču kot odškodnino, je rekel, da ne da ničesar in je še vedno trdil, da to vse njegovo. Kazen pa je končno sprejel.

Dnevne novice

★ **Izpolnjene položnice** za obnovev narčne so prejeli v minulih dneh vsi p. n. naročniki, ki imajo kaj zaostanka. Kdor je prejel tako položnico, naj se je v lastno korist poslužiti takoj, ker bomo začetkom februarja ustavili list vsem, ki pravočasno ne nakažejo na položnici označenega zneska.

★ **Zdravniška zbornica.** Vpisan je dr. Anton Slivnik, zdravnik v Radovljici. Zbornica je črtala iz imenika svojih članov dr. Andreja Arnskega, ki je premeščen v Mostar in dr. Leona Travnerja, ker je resigniral na zdravniško prakso.

★ **Iz finančne kontrole v Ljubljani.** Tukajšnji inšpektor finančne kontrole Pavel Vujčić je premeščen v Zagreb. Finančna kontrola je ustavila vsak sprejem novincev.

★ **Iz carinske službe.** Vpokojen je Josip Glušič, skladiščnik pri carinarnici v Mariboru.

★ **Imenovanja v železniški tarifni odbor.** Za člane železniškega tarifnega odbora so imenovani: Ivan Mohorič, tajnik zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani; Josip Lesničar, upravnik Zadržne zveze v Celju; Bogomil Remec, podpredsednik Zadržne zveze v Ljubljani.

★ **Nov državljani.** V državljansko zvezo kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev je sprejet dosednji ruski državljani dr. Anatolij I. Špakovski, pomožni asistent filozofije na univerzi v Ljubljani, skupno z ženo Nado.

★ **Iz uradnega lista.** Uradni list za ljubljansko in mariborsko oblast z dne 27. januarja 1926 objavlja: Zakon o izpremembah v zakonu o poštnohраниllem, čekovnem in virmanskem prometu v kraljevini Srbov, Hrvatov in Slovencev z dne 30. novembra 1921; odločbo o krošnjarijenju; Pravilnik za opravljanje državnega strokovnega izpita v resortu ministrstva za vere; pojasnilo glede pobiranja takse za otvorene in tekoče račune pri delniških družbah.

★ **Pozor župnim uradom!** Pristojbinski namestek treba do konca januarja poravnati, sicer kazni v dvakratnem iznosu redne pristojbine.

★ **Promocija.** Promoviral je na staroslavni Karlovi univerzi v Pragi za doktorja vsega zdravilstva g. Francé Hribar iz Bizovika pri Ljubljani. Bil je jako požrtvovalen in delaven član jugosl. kat. akad. društva »Krek« v Pragi.

★ **Iz prosvetne službe.** Za ravnatelja III. državne realne gimnazije v Ljubljani je imenovan prof. Kuno Hočevnar.

★ **Iz srednješolske službe.** Vpokojen je prof. Maks Pirnat na gimnaziji v Mariboru.

★ **Iz vojaške službe.** Za načelnika štaba IV. armijske oblasti s sedežem v Zagrebu je imenovan brigadni general Milutin Nedić, dosednji načelnik zrakoplovnega poveljstva v Novem Sadu. Dosednji načelnik IV. armijske oblasti brigadni general Živko Stanisavljević odide v Beograd za načelnika obveščevalnega oddelka glavnega generalnega štaba v vojnem ministrtvu.

★ **Šolski izleti na Jadran.** Gimnazijski ravnatelj v Primorju so s svojega nedavnega sestanka na Sušaku poslali prosvetnemu ministru predlog, da se začasa počitnice vse šole v primorskih mestih prirede kot prenočišča za dijaške izletnike.

★ **Več železničarskih vdov** nam piše: Mo smo gotovo največje reve med revami. Po smrti svojega moža sem dobila izplačano trimesečno plačo kot pogrebno. Ta denar je komaj kril pogrebne stroške, zdaj pa se nam jemlje ta denar za dva meseca nazaj v mesečnih obrokih. Z obupom gledamo, kako zdaj družino preživeti? Obračamo se do poklicanih činiteljev, naj posredujejo pri ministrtvu, naj se ne jemlje nazaj, kar se je že izplačalo.

★ **Ruski stotnik kot — Razkolnikov.** Te dni je stal pred novosadskim sodiščem bivši stotnik ruske carske armade Vasilije Šaškov. Obtožen je bil zaradi roparskega umora plačilnega natakara Ivana Imbrišiča. Šaškov je prišel v Jugoslavijo po ruski revoluciji odnosno po svetovni vojni. Služil si je kruh kot navaden delavec in čevljar. Večkrat je bil brez posla ter je mnogo stradal. V neki taki dobi je ponoči na ulici počakal plačilnega natakara Imbrišiča in ga s sekuro ubil. Oropal ga ni, ker so prihiteli ljudje. Sodišče je obsodilo Šaškova na 8 let ječe; vpoštevalo je omejeno zavestnost, povzročeno po lakoti.

★ **Kvartanje na železniških postajah.** Iz železniških krogov smo izvedeli, da je prepovaldo prometno ministrtvo vsako kvartanje na železniških postajah.

★ **Umrli** je v nedeljo 24. t. m. nenadoma trgovka in gostilničarka ga. Ivana Hribar. Pokojnica je bila vzorna gospodinja, vedno odprtil rok za pomoči potrebne. Da je bila pokojnica tudi njenim vrlinam primerno, pri ljudstvu zelo ljubljena in spoštovana, je dokazala velika množica ljudstva, ki jo je spremljala na njeni zadnji poti.

★ **Obrtno-nadaljevalna šola** v Trzinu nana, da priredi s pomočjo Urada za pospeševanje obrti v Ljubljani šestdesetinski prikovalni tečaj za krojače in šivilje meseca marca in aprila. Tečaj bo vodil potovalni učitelj za krojaštvo g. Alojz Knafelj. Pouk bo trajal vsak dan dve uri. Čas se določi sporazumno z udeleženci. V tečaj se sprejmejo g. moštri in mojstrice, pomočniki in pomočnice. Pouk je brezplačen. Priglasje sprejema do 15. februarja t. l. vodstvo obrtno-nadaljevalne šole v Trzinu vsak dan in v nedeljo ob navadnih uradnih urah. Daje tudi natančnejša pojasnila in navodila. — Če se priglasijo zadostno število mizarjev, odnosno ključavničarjev bo organiziralo vodstvo obrtno-nadaljevalne šole tudi tečaj za luženje lesa za mizarje in avtogensko varjenje za kovinarje. Tudi ti naj se zglašijo pri vodji obrtno-nadaljevalne šole v Trzinu do 15. februarja t. l.

★ **Predzna goljufija pri Jugoslovski banki** v Zagrebu. Varnostne oblasti so dobile obvestilo o predzni in veliki goljufiji, ki se je izvršila že 18. januarja. Dasi je bila policija takoj obveščena, vendar ni hotela iz gotovih razlogov obvestiti o tej goljufiji liste in javnost. Goljufija se je izvršila kakor poročajo sedaj uradno iz Zagreba, na ta način, da je dvignil neki neznanec, ki se je izdal in podpisal za Mihelčiča, s pomočjo ponarejene priznanice Diskontne banke pri Jugoslovski banki znesek 230.000 Din. Dozdevni Mihelčič, ki pa se gotovo piše drugače, je star okrog 30 let, srednje velik, čedno oblečen in je imel fin nastop. Gotovo mora biti mož o bančnih poslih precej dobro poučen. Več o goljufu do sedaj še niso doznali. Jugoslovanska banka je obljubila onemu, ki izsledi goljufa 5000 Din nagrade.

Drgerije, apoteke,
hvalijo strupene leke;
Če tam kupiš kaj, to znaj:
Lekov lek je »Buddha«-čaj!

Ljubljana

○ Vse kuverte in glasovnice za Delavsko zbornico v tajništvo SLS, Jugoslovanska tiskarna. Prosimo, da ne odlašate.

○ Pri mestnem cestnem nadzorstvu so, kakor slišimo, tudi delili na poseben način glasovnice za Delavsko zbornico. Navodilo pravi, da jih sprejmejo trije delavci, prvi v imeniku, in določijo način razdelitve. Ali so določili ti trije, da dele pazniki kuverte in glasovnice? Ali niso vedeli, da morejo go-

spodje kakor Orehek ali Gorkič porabiti svoj vpliv za Zerjavovsko listo? Glasovnice so bile že v petek pred peto uro na magistratu, delile so se šele v torek in sredo. Zakaj ne v petek pri izplačilu? Vsaj pri mestu bi lahko bilo vse tako, da ne leti na koga sum pritiskanja.

○ **Misijonsko predavanje.** Na Svečnico, dne 2. februarja, ob 5 popoldne bo imel v Rokodelskem domu v Ljubljani, Komenskega ulica 12, prof. dr. Josip Jerše misijonsko predavanje s posebnim ozirom na afrikanske misijone. Predavanje bodo pojasnjevali množestvilne skioptične slike, ki jih bo ob tej priliki prvokrat mogoče videti v Ljubljani. Po predavanju bo sestanek Kat. mladepiškega društva in sprejemanje novih članov. Vstop k predavanju je prost za vse, ki se ga žele udeležiti.

○ **Darila za 50 kilometersko medklubsko smuško tekmo »Skalec«**, ki se vrši dne 31. januarja na Bledu, so razstavljena v izložbi konfekcijske trgovine »Elite«, Prešernova ulica.

○ **Aretacija nevarnega tatu.** Ljubljanski policiji se je posrečilo, da je aretirala nevarnega, dasi komaj 24 letnega tatu in vlomilca, in sicer brezposelnega mizararskega pomočnika Franceta Peklenka. Aretirali so ga ljubljanski detektivi, ki so ga že delj časa zasledovali, končno na stanovanju njegove matere na Cesti dveh cesarjev. Peklenk, ki je rojen v Ljubljani, pristojen pa v Horjul, je osumljen prvič, da je ukradel iz zaprte šupe ob Cesti dveh cesarjev delavcu Ivanu Čamerniku celo rjavo, še malo ponošeno obleko in pa nekaj perila. Po tej tatvini je izginil iz Ljubljane in se je pojavil naenkrat v Borovnici, kjer se mu je posrečilo, da je dobil službo pri lesnem trgovcu Petriču. Služil pa fant ni dolgo, ker mu delo sploh ne diši. Ukradel je hlapcem Zalokarju Martinu, Andreju Trobcu in Ivanu Logarju več obleke, perila in čevljev in je zopet pobegnil. Klatil se je nato od 23. avgusta lani po deželi in se preživljal bržkone samo s tatvinami in beračenjem, dokler ga ni prignala sila zopet v Ljubljano, kjer se je zatekel k svoji materi. Toda policija, ki je bila na tega nevarnega postopača že delj časa opozorjena, ga je kmalu izsledila. Izročili so ga sodišču, kjer se nadaljuje preiskava, ki naj ugotovi, kaj je pošel in kod je hodil mladi človek od avgusta lanskega leta in kako se je preživljal. Kljub številnim dokazom fant vse obtožbe trdovratno zanika in ta tudi vse tatvine.

○ **»Ne boš po desni vozil.«** Napad na avtomobilista. Na cesti proti Kosezam ste se srečala Ivan Somrak, konjski trgovec iz Zgornje Siške, ki se je peljal s svojimi sanmi in pa trgovca Janko Šabec iz Ljubljane, ki se je pripeljal v nasprotni smeri z avtomobilom. Ko je zagledal Šabec pred seboj sami, je zapelel avto na rob ceste, kjer ga je ustavil, da je mogel Somrak s sanmi mimo. Ko je pripeljal Somrak do avtomobila, je udaril z bičem po strehi in je zaklical vozniku: »Ne boš po desni vozil!« ter se odpeljal naprej. Šabec je hotel ugotoviti, kdo je voznik na saneh, ki ga na tak način hoče poučiti o predpisih cestnopoličijskega reda in je zato obrnil avto in je vozil za sanmi. Ko pa je Somrak to opazil, je skočil s sani in stekel proti avtomobilu. Zagnal se je proti Šabecu, ki je tudi ustavil avto in je hotel ravno izstopiti, ter ga je potegnil na tla, pri čemer se je Šabec spodtaknil in padel v sneg. Tam ga je začel Somrak tolči z bičevnikom in s pestmi in ga je valjal po snegu. Bil bi ga bil gotovo precej poškodoval, ker se mu Šabec ni mogel na tleh braniti, da

POSODO

razne kvalitete in barve dobiš najceneje pri trvdki
Stanko Florjančič
trgovina z železnico
Ljubljana, Sv. Petra c. 35

Poskusno kuhanje kave

priredi brezplačno v soboto 30. januarja in v ponedeljek 1. februarja t. l. trvdka JULIO MEINL — uvoz kave — podružnica v Selenburgovi ulici 3. — Cenjeno občinstvo, osobito spoštovane naše gospodinjje, prijazno vabimo k obisku.

mi nista priskočila takoj na pomoč dva njegova tovariša in ga rešila iz nevarnega položaja. Tudi je Somrak strgal pri tem Šabecu kožuh in mu je napravil okrog 600 Din škodo. Zaključek tega prizora se bo pa odigral na sodišču.

Maribor

□ Približno 3000 glasovnic je ostalo pri okrožnem uradu za zavarovanje delavcev. Kaj se bo s temi »nedostavljeno« glasovnicami zgodilo, si lahko mislimo. Če je kaj pravice na svetu, bi se te volitve ne smele potrditi!

□ **Tajništvo Jug. strok. zveze** je prevzel g. Denžič. Delavci se opozarjajo, da bo tajnik delavcem na razpolago v uradniških prostorih na Aleksandrovi cesti 6. I. nadstr. vsak dan od 3.—7. ure zvečer in v nedeljah in praznikih dopoldan od 8. do 11. ure.

□ **Vojne invalide, vdove in sirote** opozarjamo, da se pravočasno, radi prevedbe po novem invalidskem zakonu javijo pri Okrajnem sodišču v Mariboru, soba št. 98.

□ **XI. prosvetni večer**, ki ga priredi Prosvetna zveza v Mariboru danes, 29. t. m. v dvorani Zadržne gospodarske banke ob 8. zvečer, bo nadvse zanimiv. Nad 100 slik iz naših planin Pohorja, Savinjskih, Kamniških in Julijskih Alp nam bo razlagal g. B. Rotter, ki je večino slik sam priredil. Pridite ljubitelji narave v obilne mštevili!

□ **Nadaljni program »Ljudske univerze«** v Mariboru. V petek, dne 29. januarja bo predaval g. prof. dr. Kotnik o ruski revoluciji. Predavatelj bo govoril tudi na podlagi osebnih doživljajev in bo njegovo predavanje radi tega tembolj zanimivo. — Za ponedeljeljek, dne 1. februarja določeno zaključno predavanje g. inž. Kuka o Tolstoju se je radi drugih ponedeljkovih prireditelj preložilo na petek, dne 5. februarja. Nato bo sledilo še nekaj drugih predavanj, nakar se prične nova serija »Francoska revolucija«. »Ljudska univerza« bo otvorila dne 3. februarja začetniški in konverzacijski tečaj ruskega jezika, pripravlja pa se tudi strokovni tečaj za radiotelefonijsko, o katerem bomo še sporočili. Za sedaj opozarjamo, da se sprejemajo prijave pismeno na naslov predsednika »Ljudske Univerze« ali pa ustmeno pred in po vsakem predavanju.

□ **V zahvali rodbine** g. Kavčiča, objavljeni v sredini številki »Slovenca« naj se pravilno glasi: gospodu zdravniku dr. Zakrajšku.

Trbovlje

★ **Starovpokojenec v vednost.** Na vlogo katero je poslal g. gerent Vodušek na centralno ravnateljstvo TPD v prid starovpokojenecv je družba odgovorila sledeče: Na vaš cenj. dopis št. 532 z dne 20 t. m. uljudno poročamo, da smo žal primorani radi splošnega gospodarskega položaja in krize na premogovnem trgu podvzeti vse mere, da spravimo naše proizvajalne stroške v sklad z nazadujočimi cenami naših proizvodov, ker smo morali odjemalcem v oddaljenih pokrajinah in tudi železnicam, našemu največjemu odjemalcu, še znatno popustiti na cenah. Dokler je bilo mogoče smo obdržali v naši službi iz socialnih ozirov tudi manj produktivne delavce in starovpokojenecv. Težak gospodarski položaj pa nas sili k temeljiti reviziji našega staleža nastavljenecv v zasledovanju cilja, da si ohranimo konkurenčno zmožnost, sicer bi nas razmere

Jože Jagodič:

Konz. svetnik Blazij Grča - osemdesetletnik.

(Kos slovenske zgodovine.)

I.

Čil in čvrst da mu sliči malokateri sovrstnikov je dopolnil danes v Senčurju pri Kranju bivajoči konz. svetnik goriške nadškofije Blazij Grča svojo osemdesetletnico.

Blazij Grča je bil rojen dne 29. januarja 1846 na Spodnji Beli pri Kranju, župnije predvorske. Njegova mati Mina je bila doma pri Kračmanovih na Srednji Beli. Bila je sestra našega pripovednega pesnika in učenjaka Matije Valjavca-Kračmanovega — Blazij je torej njegov nečak. V zgodnji mladosti je bil učenec župnika in državnega poslanca Lovra Pintarja in bratona Antona Cojza, deželnega poslanca in graščaka na Brdu pri Kranju. K Pintarju je hodil v ljudsko šolo v Predvor, kjer je Pintar takrat kaplanoval; kasneje se je od nje učil politike. Na Brdo k Cojzu pa je Grča zahajal vsako leto v počitnicah od tretje gimnazije do duhovskega posvečenja. Od Cojza se je imel priliko veliko naučiti, ker je bil ta visoko izobražen inteligent obširnega svetovnega obzorja, strokovnjak v kmetijstvu in vzornik svojim sosedom kmetom, zraven pa veren narodnjak Bleiweisove smeri. Da je tak mož veliko vplival na odgojo mladega dijaka, je pač vpljivo. V gradu je dobival v roke vsakovrstne nemške časnike in

vse takratne slovenske časopise do Marušičeve »Domovine«. Zato ni čuda, da je zahajal že od tretje gimnazije rad in morda prevečkrat na galerijo deželnega zbora. Tu in tam je občeval tudi s pesnikom Vilharjem in Levstikom, ki je v srce Blazijevo že takrat vsadil idejo jugoslovanstva. Na gimnaziji so mu bili sošolci Levec, Šuklje in dr. Levec je naravno bolj gibčne tretješolce združil v literarni klub, med prvimi je bil tudi Blazij Grča, ki je v klubovem listu napolnil nekaj strani z verzi in prozo. Zavzemal se je za čisto slovenščino prosto vsake tuje besede, zato so mu sošolci zrekli ime »Slovenec«.

Jeseni leta 1867 je prišel Grča v Gorico v bogoslovje. Po maturi so imeli namreč sošolci »valet« pri Vodnikovih mizi v Siški, kjer so odlični maturantje drug drugega navduševali z ognjevitimi govori za slovanstvo. Na koncu so zapeli rusko himno, kar je bilo vzrok, da Grča — dasi nepevec! — ni bil sprejet v ljubljansko semenišče in je moral v Gorico. To mu je bilo zoprno, da so se bogoslovci ločili po deželah v Kranjce, Goričane itd. Po daljšem vplivanju je dosegel, da so ta nasprotstva opustili in so se vsi imenovali le Slovenci. Dalje je agitiral in dosegel, da se je v centralnem semenišču med slovenskimi in hrvatskimi bogoslovci ustanovila slovenska čitalnica, dasi se je večina Hrvatov kmalu odločila od Slovencev in si ustanovila svoje »Starčevičevo društvo«. V semenišču se je Grča pridno izobraževal in usvajal za delo, ki ga je hotel posvetiti svojemu ljudstvu.

V mašnika posvečen je bil v Gorici dne

6. septembra 1871 od nadškofa Andreja Gollmayrja, novo mašo pa je zapel dne 24. sept. 1871 v domači župnji v Predvoru. Služboval je najprej dve leti v Rihenbergu, kjer je nadomestoval bolnega župnika Janeza Crva. Meseca maja 1873 je bil premeščen kot kaplan v Kobarid kot naslednik pesnika Šimna Gregorčiča. A že čez dve leti je bil poslan za vikarja v Čepovan, kjer je služboval 17 let in bil tudi, ko je bilo to mesto povzdignjeno v župnijo, umeščen kot prvi čepovanski župnik. Tu se je razvil njegovo delovanje! V zavesti, da v političnem boju oseba je malo velja, moč pa ima društvo in gleda na to, da je takrat narodno društvo »Sloga« v Gorici nekako dremalo (vadtelj dr. Josip Tonkli je baje stal v vladnih ojah izjemnega stanja Dunaja in službe pri Lloydju), je mladi gospod ustanovil »Katoliško politično čitalnico«. Po tem društvu je deloval s polno paro mladeniškega ognja. V društvu je neštetokrat predaval, prirejal različne predstave in poučne prireditve ter v imenu društva pošiljal razne peticije na ministrtva, deželni zbor in druge oblasti. Kot navdušenega Slovana in narodnjaka ga je bolelo, da slovenski sinovi nimajo lastne srednje šole s slovenskim učnim jezikom. Zato se je on na lastno iniciativo prvi zavzel za slovensko gimnazijo v Gorici in potem okrožnic od strani duhovniških uradov in županstev neutrudno zahteval ustanovitev zavoda, na katerem bi se mladi slovenski dijaki vzgajali v narodnem duhu. Navajamo, da je samo v zimi 1889-90 podal na ministrtvo blizu 600 tozadevnih

peticij! Da trud ni bil zaman, vsi vemo. Zato je v očigled velikega truda tem bolj tragično, da je slovenska gimnazija po prihodu »odrešiteljev« izginila. Bolelo ga je tudi, ko je videl, da se pri uradovanju in poslovanju po aradit ne upošteva ali noče vpoštevati jezik slovenskega kmeta. Zato je bila posebna važnost peticija na justično ministrtvo z dne 10. februarja 1886, ki je zahtevala ustanovitev slovenskega notariata v Gorici. Ministrtvo je zahtevi ugodilo in ustanovilo v Gorici četrto mesto notarja s slovenskim poslovnim jezikom. Prišel je na to mesto beležnik Josip Kavčič iz Komna. Principielno je beležil slovensko, zato je bil njegov urad kar oblegan od strank. To je vplivalo na druge notarje, da so tudi začeli uradovati slovensko. Posledica se je kmalu pokazala tudi pri sodiščih in drugih uradih. Prej so se uradi izgovarjali, da poslujejo popolnoma pravilno v jeziku, v katerem prihajajo vloge. Ko so pa začele prihajati vloge, so sodnije, davkarije in drugi uradi začeli res pravilno posloovati v jeziku vlog. In začetek je bil storjen s slovenskim notariatom!

Čepovanska knjižnica je bila pod vodstvom župnika Grče tudi ognjišče izobrazbe. Razen prej omenjenih shodov predavanj in predstav se je tam gojila tudi godba in petje, kar je bilo za tiste čase nekaj posebnega. Župnik ni bil več teh strok, a znal si je pridružiti in voditi večje moči, da je čepovanski pevski zbor slovel daleč po deželi. Desna roka župniku je bil pevovodja Štefan Šuligoj, ki je na pobudo Grčevo gojil zlasti cecilijsko

prisilile ustaviti obrate na celih rudniških ali vsaj na revirjih in odpustiti velik del našega stalnega in produktivnega delavstva, kar bi gotovo povzročilo še večjo nezadovoljnost in brezposelnost. Na vsak način bi pa bilo potrebno izvršiti še nadalje redukcije, na kar si usojamo že danes opozoriti. Izboljšanje gmojnega položaja starovpokojeencev je stvar Pokrajinskega sklada za rudarje, v kateri sklad se steka Din 5.— od vsake v Sloveniji producirane tone premoga, kateri odtegljaj je še danes tako občuten, da bišveno zmanjša našo konkurenčno zmožnost napram rudnikom v drugih delih naše kraljevine, kateri ne poznajo te doklade. Obžalujemo vsled tega, da v zadevi ne moremo ničesar ukreniti.

☆ Občina za starovpokojeence. Da se odpomore bednemu stanju starovpokojeencev, namerava občina kakor se je izjavil g. gerent Vodušek početi razdeljevati podpore v primernih zneskih. Kakor se vidi, imajo vpokojeenci v sedanjem občinskem svetu zastopnike, ki jih ne bodo pozabili.

☆ Živine se je poklalo v mesecu decembru 1925 sledeče količina: I. vrste vola 37, II. vrste krave 56 in III. vrste buše 22 komadov. Cena je 18, 14 in 10 Din za kg.

Bled.

Prejeli smo sledeče: Ni res, da se sestanka, ki ga je dne 13. t. m. sklicala občina Bled, zdravniška komisija in prometno društvo radi skupne reklame in določitve cen, Blejci niso udeležili, temveč da so poslali dopis, da je preuranjeno določiti cene, dokler ni rešeno vprašanje zdraviliških taks. Res je, da so se tega sestanka Blejci v velikem številu udeležili in da je poslalo le sedem ugovornikom dopis, da je preuranjeno določiti cene, dokler ni rešeno vprašanje zdraviliških taks. — Ni res, da se je prvič zgodilo, da so nastopili Blejci tako enotno in polnoštevilno brez razlike strank. Res je, da je nastopilo samo sedem ugovornikov. — Ni res, da se je iz zdraviliškega doma napravila krčma, da je iz zdraviliškega parka nastal neki stvor, ki naj bo park s posekanimi, obsekanimi in posušenimi drevesi — brez sence. Res je, da je krčma v zdraviliškem domu že od vsega početka in da se je zdraviliški park preuredil po nalogu komisije, ki so bile v njej zastopane vse stranke, res je, da se je posekalo nekaj starih tepk in nadomestilo s srebrnimi javorji, ter da se je iz gošče izsekalo staro drevje in napravil park. — Ni res, da bi za 80 Din, ki so jih plačevali Blejci doslej, moglo županstvo in zdraviliška komisija nuditi več, posebno kar se tiče prahu in razsvetljave. Res je, da se je v sezoni vsak dan po dvakrat škropilo in nudila zadostna razsvetljava do tretje ure po polnoči. — Ni res, da je vse, kar imam pokazati za ogromni dolg, ki ga je napravila občina, le potvor zdraviliškega parka, nekaj neokusnih betonskih škarp, ki temeljito kvarijo idilo Bleda, nekaj dragih plotov mojim volivcem in še nekaj razdrtih in razdrapanih cest in da tvori edino protivrednost par trotoarjev, ki bi pa smeli stati le 50.000 Din. Res je, da zdraviliški park ni potvorjen, da betonske škarpe niso neokusne in ne kvarijo idile Bleda, da so bili skoraj vsi plotovi napravljeni pred posesti mojih nasprotnikov in po onih cenah, ki so jih zahtevali obrtniki Blejci, res je, da ceste niso razdrte in razdrapane, temveč v takem stanju, kot sploh še ne do zdaj. — Končno ni res, da je krona vseh mojih del nesmisel razgledni stolp za gradom, temveč je res, da jaz kot župan s tem stolpom nisem imel nič opraviti, temveč da je sklenilo postavitev in da ga je postavilo prometno društvo na svoje in ne na občinske stroške. — Z odličnim spoštovanjem Kenda, župan na Bledu.

petje. In kuriozum je, da je nepevec Grča ustanovil Cecilijansko društvo za goriško nadškofijo, katerega ustanovni občni zbor je sklical na Sv. Goro.

Zraven splošno narodnega in izobraževalnega dela je omeniti tudi njegov trud za dobrobit domače občine. Mnogo se je briga za lepoto hiše božje, še bolj pa za lepoto izročnih mu duš. Veliko je deloval za napravo novih cest, da je Čepovan zvezal s sosednjimi občinami. Dočakal je novo cesto v Lokovec, dve na Lokve, ono iz Čepovana, drugo iz Pušale. Mnogo se je trudil za cesto v Trebuše in ono čez Špehovo brdo. Ni ju dočakal v Čepovanu, ker sta bili po njegovem odhodu izpeljani. Posebno se je trudil, da je domačim preko Idrije in Vojskega vpeljal domačo industrijo — kvačkanje. Nasproti cerkve je kupil studenec, napeljal vodovod in župnišče in za tem po vsej vasi. Opombe vreden je tudi njegov boj zoper alkoholizem. Na spreten in duhovit način je zatrl vse žganjarne v občini. »Žejnice« pa je preskrbel »zabelo« po kolikor mogoče nizki ceni. V pol leta je polnoma uspel, ker mu je pomagal tudi župan Anton Kofol. Še drugo dobroto je naklonil župnik Grča — učenec Lovro Pintarjevič šolel — z umno sadjerejo. Pa vse to naštevati ni naraslo v celo knjigo, zato se bomo o tem zbrani podatki objavili na drugem mestu. Še to je omeniti, da se je mnogo prizadeval, da je osamoval v vikarjat čepovanski in ga ocepil od župnije solkanske. Ko se je ministrstvo vdalo, je bil umeščen kot prvi čepovanski župnik. Iz hvaležnosti za to in vse druge dobrote so mu Čepovanci podelili častna občinstvo.

(Konec sledi.)

Prekmurje

Uradni dnevi okrajnega glavarja v Murski Soboti se bodo vršili v mesecu februarju v Križevcih 13., v Gornji Lendavi pa 20. februarja, in sicer v obeh krajih na orožniški postaji od 9 dopoldne dalje.

Pameten sklep. Na občnem zboru prekmurske kmečke zveze je bilo sklenjeno, da se bo odslej tri četrtine članarine stekalo v fond za društveni dom. Blagajnik je g. Titan Franc iz Kroga. Članarina za letošnje leto mora biti pobrana do 31. marca.

Na sestanku delegatov SLS za dolnjelendavski okraj, ki se je vršil prejšnji ponedeljek v Crenšovcih, se je g. narodni poslanec Klekl spomnil tudi dogodkov, ki so se vršili v mesecu januarju leta 1919., ko je ogrski ministrski predsednik pozval v Pešto odposlanstvo iz Slovenske krajine, da bi se pogajalo za zakonodajno avtonomijo Prekmurja. Poudarjal je zlasti velike zasluge pokojnega Stefana Horvata iz Truja. Želimo, da bi nam g. poslanec še večkrat kaj povedal iz svojih bogatih spominov, saj se je doberšen del prekmurske zgodovine v zadnjem stoletju sukal okrog njegove osebe.

Novice iz Amerike

Seranton, Pa. V stavki je 156.000 premogarjev. Ta stavka je tretja ter najdaljša in najdražja v zgodovini antracita. Premogariji so izgubili v tej stavki na plači 100 milijonov dolarjev; premoga bi se pa bilo nakopalo ta čas 25 milijonov ton. Stavka traja že štiri mesece. Pogajanja med delodajalci in delavci so se pričela ob koncu lanskega leta. Pravijo, da bode stavke konec v desetih dneh.

Ely, Min. Družini mr. in mrs. Lousin je umrla hčerka, ki ji je bilo jedva 16 let. V Minnesoti je okoli 10.000 jezer večjih in manjših, ki služijo turistom v največje razvedrilo in zahtavo. Kakor je Kalifornija in Florida priljubljena zimovališča, tako postane Minnesota važno letovišče. Svet je v zadnjih letih silno poskočil in slovenski farmarji imajo v njej veliko imetje. Zeleti je, da naši ljudje svet držijo in ne prodajajo, ker bo šla cena zemljiščem vsekako še navzgor.

La Sale, Ill. Te dni je umrl M. Zabkar. V Ameriki je bival skoraj 30 let. Bil je mož dobrega značaja in zvest podpornik slovenske župnije kakor tudi slovenskih društev. Zapustil je ženo, sinove in hčere.

Chicago, Ill. Imamo hud mraz. Kurili smo v stanovanju. A ker imamo po večini lesene hiše, se kaj hitro uname poslopje. Tako je bilo v enem dnevu 250 požarov, kakor še nikoli v tako kratkem času. Več družin je brez jako lepo obhajali. Cerkev je bila nabito polna strehe. Dan Gospodovega rojstva so naši ljudje vernikov in pri obhajilu je bilo tisto dopoldne nad 1000 oseb. V nedeljo zvečer je privedla šolska mladina pod vodstvom marljivih šolskih sester krasno božičnico. Pri tej priliki je nastopil pevski cerkveni zbor »Adrija« ter zapel svetovno pesem. Lansko leto je umrlo v naši župniji 34 oseb, med temi je bilo 16 odraslih ljudi. Krstov je bilo 72, porok pa 20.

Valley, Wareh. Poletje je bilo izredno suho, zdaj pa imamo strupen mrz. Umrli so Andrej Zalokar, doma na Bledu in pa Volbenk Omejec od Sv. Katarine pri Medvodah. Kap je zadela Janeza Torkarja, ki je izpolnil jedva 50 let. Rodil se je v Minnesoti. Njegovi stariši so prišli v Ameriko pred 51 leti. Rajni je zapustil tri sestre in dva brata.

List za listom. V Sassarih je nehal izhajati demokratični dnevnik »La Nuova Sardegna«, ki je izhajal 35 let.

Dvorni ples v Belgradu.

O tem je prinesel »Nar. Dnevnik« naslednje poročilo, katerega brati je takšen užitek, da ti je pri tem, prav kakor da si bil sam »zraven«. Greh, ko bi tega užitka ne podali tudi našim bralcem.

Obeden od vseh plesov, kolikor jih je bilo prirejenih v tej sezoni v Belgradu, se ne da niti oddale primerjati glede elegancije, distingviranosti in razkošja z velikim dvornim plesom, ki se je vršil v soboto v kraljevem dvoru.

Na ples je bilo povabljenih nad 1300 oseb. Vabilo na dvorni ples pa ni čast, ki doleti lahko vsakogar. Zato pomeni ta prireditev za člane belgrajske elite dogodek prve vrste.

Kljub temu so bili zastopani na dvornem plesu raznovrstni krogi. Povabljeni so bili razven diplomatov, ministrov in drugih uradnih dostojanstvenikov politiki, učenjaki, umetniki, visoki uradniki, oficirji, dijaki, industrijalci, trgovci in ugledni reprezentanti drugih stanov in poklicev.

Gosti so jeli prihajati ob 9 zvečer. Pred kraljevskim dvorcem se je ustavljaj avtomobil za avtomobilom, ekvipaža za ekvipažo, fujaker za fujakerjem. Če bi se bili postavili vsi ti veliki drug za drugega, bi bila vrsta dolga nad 2 kilometra.

V vestibulu prvega nadstropja je zagledal gost vse polno gala uniform. Stal je pa tam tudi policijski šef, ki je revidiral z eleganco, tako da tega nisi opaziti ni bilo, vstopnice ter pošiljal goste najprej v garderobo na desno, nato v dvorano na levo. V enem izmed kotov vestibula je stala lepa miza krog nje pa mladi oficirji od kraljeve garde, ki so izročali z gracioznostjo damam plesne rede ter jih vodili v veliko dvorano.

V dvorani se je nudil gledalcu fascinujoč pogled. Na eni strani so stale dame, vse v svili, bisserih, zlatih čevljičkih, na prstih, rokav in okrog vratu dragocen nakit in vse bolj ali manje dekorativne, na drugi strani pa so stali gospodje v frakih z belimi naprsniki, malimi belimi kravatami, modernimi lakastimi čevlji, mnogi prsa polna dekoracij, mnogi so imeli tudi monokle. Kamor je gost pogledal, povsodi je videl samo eleganco, le-

Naša politika

△ Hudo so spekle »Jutro« naše ugotovitve, kakšno klavirno politično vlogo je igral kranjski liberalizem, predhodnik današnjega SDS, pod bivšo Avstrijo, ko se ni sramoval sklepati zveze tudi z našimi narodnimi nasprotniki, samo če je mogel tako udariti »klerikalce« — Slovenec Slovenca... Mi bi teh stvari iz preteklosti sploh ne omenjali, ko nas ne bi »Jutro« s svojim neprestanim izživljanjem, napadanjem in natolcevanjem samo v to prisililo. Kaj res misli »Jutro«, da bomo na vse njegove strupene izlive in debele laži molčali? Ko ne more Slovenski ljudski stranki iz sedanjosti nič očitati, pa vleče na dan in pogreva preteklost, seveda v prvi vrsti zato, da bi nas Slovence očrnil pri Srbih kot avstrijskante. »Jutro« misli, da to danes po sedmih letih še vedno tako »vleče«, ko v tistih prvih časih po prevratu, v dnevih takozvanega »medsebojnega obračunavanja«. Dobro jo je povedal tisti vovodinski Srb v narodni skupščini, ko so se razni poslanci med seboj zmerjali z avstrijskanti: Molčite vendar. Saj smo bili še več kot avstrijskanti. Bili smo celo avstromažari. Da le zdaj nismo več, pa hvala Bogu!

△ O črnorumenih denunciantih naj »Jutro« tudi rajši molči. Denunciantov v teh barvah danes ni več, pač pa jih nadomeščajo danes denuncianti v drugih barvah, ki dan na dan govore in pišejo, da Slovenci Srbe sovražijo, da so proti državi itd. itd.

△ S falzificiranjem zgodovine. »Jutro« tudi ne bo nič opravilo. Naj nikar ne misli, da so se vsi njegovi bralci šele to desetletje rodili. Zgodovinskega dejstva; da so ravno mogoče iz »klerikalnega« tabora bili prvobornitelji jugoslovanske ideje, ne bo nikdar moglo utajiti; Krek-Koroščeva majniška deklaracija, ki je Avstriji izpodnesla tla, se ne da več izbristati iz jugoslovanske zgodovine. Jutrovci so morali šele mobilizirati na 17. januarja 1926 g. Svetozarja Pribičevića, da je prišel v Ljubljano razodevat slovenskemu razumnstvu, da smo Slovenci, Srbi in Hrvati bratje in da smo vsi skupaj Jugoslovani. To je preprostem slovenskemu človeku že pred 30 leti razložila »klerikalna« Mohorjeva družba s svojo knjigo o Srbih, ki je romala v 80.000 izvodih do zadnje slovenske kmečke kože in tako gotovo zelo izdatno propagirala jugoslovansko misel. Vsekakor izdatnejše nego vse kranjsko liberalno časopisje v 30 letih.

△ Davčne težave. »Jutro« ugotavlja, da je davčna praksa v Sloveniji brez potrebe prestroga in da je pretirana. — V čegavih rokah pa je ta davčna praksa? Vendar le v rokah samostojno demokratskega uradništva. To je vse, kar vé »Jutro« proti tej davčni praksi reči, in pripoveduje potem, kaj so njegovi poslanci tu vse izvajevali in dosegli. Saj čutijo slovenski davkoplačevalci, kaj so jim izvajevali! Sicer so pa vsa ta neznosna davčna bremena, ki tlačijo Slovenijo, v oči »Jutra« samo »davčne težave«. Nič hudega to, ljudje božji, to so samo »težave«. Tako-le, če človeka malo po trebuhu zavije...

Ljubljansko gledališče

Drama.

Začetek ob 8 zvečer.

Petek 29. jan.: DRUGA MLADOST. Red B. Sobota 30. jan.: NAŠA KRI. Premijera Izven. Nedelja 31. jan. ob 8 zvečer: OBRT GOSPE WARRENOVE. Ljudska predstava po znižanih cenah.

Opera.

Začetek ob pol 8 zvečer.

Petek 29. jan.: AIDA. Red C. Sobota 30. jan.: Zaprt.

△ Zveplo. »Jutro« ševlja nekaj o nekem Mahničevem nauku, da je narodnost poganstvo in greh. — Mi o tem nauku nič ne vemo. Mahnič kaj takega ni nikoli učil. On je narodnost vedno priznaval kot nekaj naravnega in potrebne; toda odklanjal je vse, kakor tisto malikovanje z narodnostjo, kot da je narodnost vse in nad vsem, celo nad božjimi in človeškimi postavami, in da je v njenem imenu dovoljeno vsako sredstvo, tudi zločin. Tisto narodnost torej je obsojal Mahnič, ki jo baš izpoveduje današnji fašizem. Ali je »Jutro« tudi te konfesije.

△ Odložite mandate! Tako kliče »Jutro« poslancem SLS in se sklicuje pri tem na Svetozarja Pribičevića, ki je na svojem shodu pozival Ljubljančane, da naj Slovenci volijo v Narodno skupščino 20 Žerjavovcev mesto 20 klerikalcev, ako hočejo, da postane Slovenija prva pokrajina v državi. — Slovenski volivci so seveda drugačnega mnenja, ker le preveč dobro vidijo, kam je pripeljal Slovenijo že en sam Pribičevićev Žerjav, kam šele bi jo pripeljal njih dvajset. To bi že Slovenije sploh več ne bilo.

△ Habsburški tron je »Jutro« seveda tudi privleklo iz svoje ropotarnice in zamahnilo z njim po SLS. — O ja, pred tem tronom se je kranjsko »svobodomiselstvo« vedno v strahospoštovanju klanjalo. V starih črnorumenih letnikih »Slov. naroda« je o tem marsikaj ganljivega brati. Tako n. pr. o tistem času, ko je dr. Sušteršič stal v najostrejši opoziciji proti dunajski vladi. Pa je svoje slovensko mnenje samemu cesarju povedal v obraz. Kako se je »Narod« takrat zgražal nad dr. Sušteršičem, da je šel tako »briskirat krono!« Kako je bil narod hud. Najrajši bi bil takrat skonstruiral kako razžaljenje veličanstva, kar bi bilo spravilo Sušteršica za nekaj časa v luknjo, liberalce pa na dobro osedlanega c. kr. konja.

△ Noblesse oblige. V svojem poročilu o svetosavski proslavi na ljubljanski univerzi navaja »Jutro« vso gospodo, ki je bila navzoča, škofa dr. Jegliča pa je gladko zamolčalo. — Kajpak, navzočnost g. škofa na svetosavski proslavi, to »Jutro« nič kaj ne gre v program. Veliko rajši bi videlo, ko bi ne bil prišel, potem bi se ga dalo tako-le malo nahučiti radi verske nestrpnosti, sovražnosti proti srbstvu in sličnih lastnosti. Ker pa je g. škof prišel, ga »Jutro« za kazen ignorira. In pa, saj so tudi ljudje, ki samo »Jutro« berejo. Ti bodo že opazili, da na svetosavski proslavi ni bilo nobenega »klerikalca« in se bodo škandalizirali. Malo bo torej le zaleglo!.

△ Klerikalno travo razne barve sliši zopet rasti tankoslušno »Jutro«, kakor poročajo njegove senzacije o razpadu med katoliškim akademskim starešinstvom, o puntarskem dijaštvu, o falirani loteriji in drugih takih klerikalno stranko pretresujočih dogodivščinah. Menda je »Jutrov« reporter za klerikalne zadeve kakšen razlagavec egiptovskih sanjskih bukev. Škoda, da »Jutro« takih in enakih razodetij še v slikah ne prinese.

Mariborsko gledališče

Petek 29. jan. ob 20. uri: ZLAHTNI MEŠCAN. -

Ab B. (kuponi).

Sobota 30. jan.: Zaprt.

Radi velike nacionalne prireditve ki jo priredi Jugoslovanska Matica v korist neodrešenim bratom, ostane gledališče ta dan izjemoma zaprto in se vrši predstava v petek dne 29. jan. »Zlahtni meščani«, ab. B.

Ljudski oder v Mariboru

7. februarja: V LJUBLJANO JO DAJMO!

14. februarja: SOVRAŠTVO, socialna drama.

poto, razkošje. — Gospoda se je neprestano pozdravljala med seboj.

To je trajalo še skoro dve uri. Dvorana se je med tem napolnila in vsi pogledi so se jeli nestrpno obračati proti mali dvorani, odkoder je imel priti kralj s svito. Razgovori so postali živahnejši. Moška in ženska fronta sta se jela druga drugi približevati kot da hočejo gosti začeti plesati brez kralja. Tedaj pa je dal dvorni maršal z roko znamenje in gospodje so stopili v svojo vrsto, dame pa v svojo.

Točno ob 11 je dal dvorni maršal tri zna, menja s sabljo ter naznanil prihod kraljeve dvojice z besedami: »Njihova veličanstva« V dvorani je nastala tišina. Vsi pogledi so se obrnili proti mali dvorani in v trenutku sta se prikazala kralj in kraljica. Kralj je bil oblečen o generalno gala uniformo, kraljica pa je imela na sebi krasno toaletno od zlatega brokata, v laseh diadem od briljantov in smaragdo, okrog vratu pa velik kolje od briljantov, ki ga je dobila od kralja kot poročno darilo. V njenem spremstvu sta bila princ Pavle, v uniformi gardnega kapetana in princezinja Olga v beli svileni obleki. Za njima je korakal kraljev adjutant s soprogo, ministri in inozemski poslaniki, vsi s soprogami.

Ob kraljevem prihodu so se vsi prisotni globoko poklonili, orkester pa je zaigral SHS himno. Ko je bila himna končana, je zaigral orkester »srbijanko«. Kralj in kraljica, princ Pavle in princezinja Olga ter zastopnik predsednika vlade so zaplesali kolo, ki so se mu pridružili diplomati, ministri in gosti. Nato so se plesali moderni plesi.

Ob polnoči je bil odprt bufet. Bufeta sta bila pa pravzaprav dva: Eden za kraljevo dvojico, njeno svito ter za ministre, diplomate in njihove soproge, drugi pa za goste. Bufet je bil razkošen. Bilo je vseh najfinjših stvari toliko, da bi bilo zadostovalo še za 1300 gostov. Vsa posoda je bila v dvornem bufetu pozlačena, v bufetu za goste pa posrebrena. Vsak predmet nosi kraljev monogram. V bufetu ostane vsak lahko kolikor časa hoče, oficijelno traja eno uro, nkar se prične zopet ples. Nekateri so ostali rajši še po uro, dve ali pa sploh do konca v bufetu. Največji je bil na-

val na cigarete, kajti na dvornem plesu se pušijo dvorne cigarete s kraljevimi inicijalijami. Bili so gosti ki se niso zadovoljili samo s tolikimi svaščicami, kolikor so jih mogli popuštiti, temveč, so se preskrbeli z njimi še za drugi dan, ali pa so jih vzeli, da so jih podarili drugi dan znanec in prijatelj, ki niso bili na dvornem plesu.

Ob 2 je kraljeva dvojica odšla. Tedaj se je razvila med gosti intimnost. Ministri in diplomati so prišli v veliko dvorano, drugi gosti in dame pa so hodile v malo.

Dasi so jeli gosti odhajati polagoma že po odhodu kraljevske dvojice, so ostali zadnji gosti do 5 jutraj.

Turistika

Kranjska gora, 28. jan. ob 7 jutraj: —5° C, barometer pada, brez oblačov, veter prišči, suh sneg 50 cm, saninec in smuka ugodna.

Boh. Bistrica, 28. jan. ob 7 jutraj: —7° C, snega 55 cm, saninec in smuka vrlo dobra.

Sport

Prvo 50 km medklubsko smučarsko tekmo v naši državi priredi TK Skala v nedeljo 31. januarja na Bledu. Proga ima obliko osmice in poteka čez sledeče važnejše kraje: Iz Bleda preko Ribnega na planoto Jelovca, nato Lipnico, Lancovo, Bohinjsko Belo, blejski kolodvor, Zgor. Gorje, Krnica, Grabče, Laze, Podhum, Zasip, Bled. Sklepačajo po številu prijav, med katerimi je tudi večje število častnikov iz smučarske tečaja v Kranjski gori, obeta biti boj za prvenstvo zelo hud in oster. Ker teče proga večkrat v neposredni okolici Bleda, bo nudila telma gledalcu, ki bo lahko zasledoval njen potek in razvoj, obilo užitka. Start tekmovalcev se vrši ob pol osmih jutraj izpred Zdraviliškega doma na Bledu, cilj istotam. Pismene prijave za dodelitev prenočišča je nasloviti na »Smučarski odseke, hotel »Union«.

Iz katoliškega sveta

Vzhod se probuja.

Katoliški duhovniki in učenjaki, ki delujejo na krščanskem Vzhodu, sporočajo nepričakovano zanimive novice. Na vsem krščanskem Vzhodu se vrši velik preobrat v verskem mišljenju; stari predsodki se podirajo in zbuja se želja po spravi z zahodnimi kristjani. Nekeč je bil carigrski patriarhat središče bojevitosti nespravljalivosti. Na vse pojave katoliške spravljivosti pod Pijem IX. in Leonom XIII. je carigrski patriarhat odgovarjal s skrajno nespravljalivostjo in je tudi druge pravoslavne cerkve pozival k odporu proti katoliškemu Zapadu. Sedaj se je položaj bistveno izpremenil. Carigrski patriarhat je izgubil nekdanjo moč in s tem tudi nekdanjo bojevitost. Sedanjí carigr. patriarh Bazilij rad v spravljivem duhu občuje s katoliškimi duhovniki; nekemu katoliškemu učenjaku je dal v tem duhu jako važne izjave, ki pa še ne spadajo v javnost. Grški kalcedonski metropolit išče družbe katoliških duhovnikov in želi, da bi tudi ljudstvo videlo, kako so duhovniki spravljivi. Tudi iz drugih pravoslavnih cerkva se poroča o velikih notranjih premembah, ki silijo k novi orientaciji.

Še bolj nepričakovane premembe se vrše v islamu, v mohamedanskem svetu. Iz kroga katoliških znanstvenikov v Turčiji prihajajo zanimive vesti. Sedanja turška vlada uvaja radikalne reforme, da bi Turke usposobila za tekmovalstvo s kulturnimi narodi in državami. Te reforme večkrat bistveno zadevajo v stare verske običaje in jih podirajo. Mohamedanski fanatizem se podira. Turki iz radovednosti radi prihajajo v katoliške cerkve; cerkvene slovesnosti ob večjih katoliških praznikih imajo veliko privlačnost za mnoge izobražene Turke. Podobne vesti prihajajo iz Afrike. Mohamedanci so že pričeli kritizirati koran; že uradni branitelji korana že izjavljajo, da Mohamed ni mogel poznati današnjih razmer in zato njegovi predpisi ne morejo v celoti veljati za našo dobo. Konservativni mohamedanci vidijo, da islam ne bo mogel več kljubovati evropski civilizaciji, ki bo omajala temelje islama in podrla mohamedanski fanatizem.

Mohamedanci so v mnogih pokrajinah naseljeni med vzhodnimi kristjani in so skoraj povsod ob meji vzhodnega krščanstva. Zato je pokristjanjenje mohamedancev v tesni zvezi z vzhodnim cerkvenim vprašanjem. Znameniti kardinal Lavigerie si je stavil nalogo, da s svojimi redovniki (beli očetje) širi krščanstvo v Afriki, posebno tudi med mohamedanci. A uvidel je, da ej to v tesni zvezi z vzhodnim cerkvenim vprašanjem; izjavljal je, da je pripravljen dati svoje življenje za cerkveno edinost, in njegovi redovniki so prenesli svoje delovanje tudi na krščanski Vzhod. Sedanjí svetí oče Pij XI. je naročil, da se vprašanje pokristjanjenja mohamedancev združi z vzhodnim bogoslovjem; po njegovem prizadevanju se je na papeškem Vzhodnem inštitutu ustanovila profesura za proučevanje islama.

Jasno je, da so nepričakovane izpremembe na vzbujajočem se Vzhodu velikega pomena za nas, ki živimo ob vzhodnih mejah. Skrajni čas je, da spoznamo svojo nalogo in posvetimo več pozornosti onemu polju, za katero smo najbolj sposobni in najprej poklicani.

SEDEMSTOLETNICA KARMELKEGA PRAVILA.

Karmelski red obhaja 30. januarja letošnjega leta 700 letnico, odkar je prvotno redovno pravilo potrdil papež Honorij III. Za to priliko je sv. oče Pij XI. poslal predstojnikom reda zelo pomenljivo pismo. V apostolskih besedah spominja sv. oče na slavno zgodovino karmelskega reda, poudarja pomen delovanja redovnikov in redovnic za sv. katoliško Cerkev in želi redu, naj z enako vnemo nadaljuje svoje delo. Tudi karmelski generalni predstojnik je poslal vsem samostanom okrožnico, v kateri se obširneje spominja zgodovine reda in dosedanjega njegovega delovanja. Iz obeh zgodovinskih važnih listin naj posnamemo glavne misli.

Dne 30. januarja 1226 je jeruzalemski patriarh sv. Albert izročil duhovnim potomcem velikega preroka Elija na karmelski gori modro sestavljeno pravilo, po katerem je red dobil popolnejšo oporo življenja in možnost hitrejšega in srečnejšega razširjenja. To pravilo je isto leto papež Honorij III., z apostolskim ugledom odobril in potrdil. In od tistega časa, pravi sv. oče Pij XI., je dajala karmelska družina Cerkvi in človeški družbi prekornostne sado, kakor visoko drevo napolnjeno z najčistejšim sokom. Koliko koristi prinaša ta družina stvari s svojo molitvijo in s svojim življenjem, ki se udeležuje v premišljevanju in kontemplaciji bežnih reči ter v izvrševanju božje službe. Kake cvetice svetosti je vzgojila in koliko slave si je pridobila velika karmelska družina v teku 700 let! Že v prvih stoletjih šteje med svoje člane veliko število blaženih, kakor tudi lepo vrsto svetnikov in svetnic. Četudi je bila za krstke čas omiljena redovna strogo, so vendar redovniki in redovnice vedno hrepeli biti pravi sinovi in hčere blažene Device Karmelske. Koliko sta red zopet dvignila sv. Terezija, ustanoviteljica in sv. Janez Krizki, prvak mističnega bogoslovja. Karmelski red je dajal Cerkvi odličnih delavcev na verskem in svetnem polju, govornikov in misijonarjev. Karmelski red je presajal blesteče cvetke s svojega vrta v nebesa, kakor Marijo

Magdaleno Paciško, kakor Terezijo Deteta Jezusa. Izredna svetost male Terezije z neakim čarom navdaja neštete duše in jih z nekako silo poziva h kreposti; njena priprostost in milost, ki jih je prejemale od Boga, jih vabijo, da se odpovedujejo velikim ugodnostim med ljudmi in stopajo na Karmel, da zapuščajo pota mlačnega krščanskega življenja in se posvečujejo z gorečnostjo in pobožnostjo.

Naj nikdar ne ugasne srčnost v karmelskih samostanih, naj nikdar ne bo brez junakov in junakinj evangelijskega življenja. Naj se praznovanje 700 letnice spoji z obnovitvijo nekdanje slave in nove gorečnosti.

KRŠČANSKO SOCIALNO GIBANJE NA OGRSKEM.

Prvi kršč. soc. krožek med ogrskim delavstvom je bil ustanovljen l. 1898, kot začetek boja proti liberalnemu kapitalizmu in socializmu. V kratkem je štela organizacija do 20.000 članov. Ker delavstvo tedaj še ni imelo volilne pravice, zato se vodilni krogi za njihovo gibanje niso nič kaj menili, a delavni so bili bolj kot katoliški organizatorji oni, ki so budili delavstvo pod framasonskim pokroviteljstvom; tako je bil za kršč. socialno gibanje končni izid iz vojnega meteža ta, da so izginile organizacije v komunističnih vodah, njihovi voditelji pa so dobili prosto stanovanje v ječah ali pa celo kroglo. Kmalu pa so se kršč. socialci zopet opomogli in njihovo število je napredovalo nepričakovano hitro, ko so zopet dobili svobodo. Industrijsko delavstvo, tudi socialistično, je v množicah pristopalo v njihove organizacije in skupna vsota je narasla na 180.000, kar znači 80 odstot. vsega ogrskega delavstva. To pa je bilo bolj posledica izpremenjenih političnih razmer, tako da se je do današnjega dne število skrčilo na 115.000. V celoti je danes 35 krščansko-socialnih sindikatov s 436 lokalnimi skupinami. V Budimpešti štejejo 58.600 članov; drugo je raztreseno po drugih mestih. Železničarjev je v tej organizaciji 18.000. V deželi vlada danes občutna kriza in je iz kršč. soc. organizacij do 20.000 brezposelnih.

NAPREDEK KAT. VERE NA JAPONSKEM.

Misijsko glasilo Die kath. Missionen poroča, da znaša tačas število katoličanov na Japonskem nad 90.000 proti 75.000 leta 1918. Doselej je Japonce velikanski tehnični napredek tako omamljal, da so malo mislili na vero in duhovno življenje. V zadnjem času se je položaj precej izpremenil in pojavljati se je začela težnja po veri.

OGROMNO ZNANSTVENO DELO JEZUIT-SKEGA PATRA.

Nedavno je umrl jezuit p. Licent, ki je l. 1924. izdal ogromno znanstveno delo o svojih odkritjih in najdbah na Severnem Kitajskem. Delo so tiskali v Tientsinu ter je po svoji ogromnosti presenetilo celokupni znanstveni svet; obsega 1692 strani v obliki cele pole, a dodanih je 3000 fotografskih slik. Najdbe in zbirke so nagromadene v muzeju v Hoangho-Paiho.

P. Licent se je na svoje znanstveno potovanje mnogo let temeljito pripravil. Bil je doktor prirodnoznanstva in jezikoslovja in član mnogih učenih družb v Franciji in na Kitajskem. Pred svojim odhodom na Kitajsko je vse stroke svoje znanosti cele mesece študiral v Britanskem muzeju v Londonu. Tako vsestransko pripravljen je končno odpoval na Kitajsko in se nemudoma z neumorno pridnostjo lotil dela. Ozemlja, ki jih je preiskal, obsegajo 100.000 km površine in se v glavnem razprostirajo v dolinski kotlini reke Hoang-Hos, ki je dolga 3500 km.

Dočim drugi znanstveniki štejejo svoje najdbe in zbirke po komadih jih šteje p. Licent po kubičnih metrih. Že po 3 in pol letnem delu piše: »Dosedanji uspehi so: 3000 do 4000 raznih višjih rastlin, zastopanih v 7000 do 8000 komadih, dalje velika zbirka nižjih rastlin (mahov, gob, lišajev in alg; vsa favna sesalcev, približno 800 prepariranih ptičev, približno 30 vrst reptilij, do 100 vrst rib, več nego 1 in pol kub. meter žuželk, celokupna favna morskih živali, dalje pajki in črvi, zanimive najdbe za biologijo; gnezda, ličinke itd.; dokumenti za antropologijo, orodje in drugi uporabljivi predmeti itd.; potem bogata zbirka vseh vrst kamenja in veliko število okamenin iz različnih delov preiskanega ozemlja.« V poznejših poročilih pravi: »Novi uspehi so: 10 m visoka zbirka rastlin višjih vrst, do 1000 prepariranih ptičev, med temi 40 velikih roparic iz kukunorskega okoliša, do 50 velikih sesalcev in 200 drugih živali vseh vrst, nad 1500 fotografskih posnetkov za izpopolnitev zemljepisnih ugotovitev, geodške meritve, geološke najdbe itd.« Seveda je mogel p. Licent vse te najdbe in zbirke nagromaditi le s pomočjo cele množice pomočnikov. To so bili večinoma domačini in način, kako je znal p. Licent to osobe vladati in voditi, da je delalo z vnemo in vestnostjo, je občudovanja vredno. Razne pustolovne dogodovščine, ki jih je doživel, dokazujejo, da njegovo delo ni ravno vselej tako prijetno potekalo.

P. Licent je orjak na znanstvenem polju; njegove pridobitve za znanost so neprecenljive. Kljub temu pa bodo seveda pritiklavci, ki z znanostjo nimajo ničesar skupnega, še vedno ponavljali nezmišlno trditev, da je cerkev sovražnica napredka.

Narava in ljudje

Z. Rant:

Polet do zvezd mogoč?

(Nekaj pripomb k Slovenčevemu članku od 21. januarja 1926.)

Slovenec z dne 21. januarja 1926 je priobčil članek pod naslovom »Polet do zvezd mogoč« Med drugim navaja pisec tudi predloge nemškega profesorja Obertha in Amerikanca Doddarda, poiskovati polet v vsemirje potom rakete. V tem članku pride pisec do takih zaključkov, da se mi zdi potrebno spregovoriti nekaj besed k tej stvari.

Pisec članka trdi: »Princip rakete pa je drugačen. Raketa dobi gibanje s tem, da jo odrija na njenem zadnjem delu nastajajoči pritisk plinov ob zrak, kakor se giblje plavač s sunki rok in nog ob vodo.« Pri vseh teh poiskavih je treba priznati, da bodo izvrstno služili vremenoslovju in zvezdoslovju, tako teoretično kot prastično, vendar izven območja zemlje za enkrat še ne morejo. To pa radi tega, ker rabijo neko oporo, ob kateri se raketa s pomočjo plinov odbija. V večjih višinah pa zrak slednjič izgine. Tako bi se morala ladja vrniti kmalu potem, ko bo prišla v brezračni prostor, to je nekako skrajne meje v višini 500 km.«

Ta dva odstavka jasno kažeta, da je članek mehanika na stran tega problema popolnoma nejasna. Pisec si tudi sam nasprotuje, ko trdi enkrat, da bo treba dvigniti raketo 5000 m visoko, ker bi bil gosti zrak spodnjih plasti prevelika ovira, po drugi strani pa hoče zrak uporabljati kot nekako oporišče za silo, ki povzroča gibanje.

Ves problem kozmične vožnje se namreč suče okoli tega: najti sredstva in pota za pomikanje izven zemeljske atmosfere v praznem prostoru. Kajti stroje, ki se poslužujejo pri premagovanju težnosti opore v zračnih plasteh, imamo danes v naših dinamičnih letalih, ki so razvita do visoke popolnosti. In tudi Oberth in Doddard nista pozabila, da se pride pri oddaljevanju od zemlje končno v brezračni prostor, ko sta predlagala za vožnjo po univerzu raketo.

Pot, ki jo je treba ubrati, da se reši stavljeni problem, nam pokaže teoretična mehanika.

Vzemimo, da se nahajata v praznem vsemirju dve krogli, ena tik poleg druge. Na eni naj bo živo bitje, ki odbije na kakršenkoli način drugo kroglo, tako da se začne pomikati proč v prostor. Kaj se zgodi s kroglo, na kateri je naše živo bitje? V mehaniki imamo zakon, ki pravi, da notranja sila ne more spremeniti lege sistemoega težišča, ki je preje mirovala. Zato tudi prva krogla ne bo

mirovala, ampak začela se bo pomikati v nasprotno smer in sicer tako, da ostane lega skupnega težišča obeh krogel neizpremenjena. Če imate torej obe krogli enako maso, se bosta gibali z isto hitrostjo v nasprotnih smereh, v slučaju, da sta masi neenaki, se bo gibalakrogla z večjo maso počasneje. Iz tega čisto elementarnega razmišljanja sledi, da imamo principiarno možnost, povzročiti gibanje tudi v praznem prostoru in preostane le še vprašanje, če se da ta teoretični zaključek prevesti tudi v prakso.

In tu se glasi odgovor, da je to mogoče. Kajti imamo že tak aparat in to je raketa. Če se nam posreči, zgraditi dovolj veliko in primerno konstruirano raketo, je tudi polet na luno itd. mogoč dogodek. Ako prenesemo našo primero o dveh kroglih na raketo, potem odgovarja mutatis mutandis ena krogla raketi, druga pa plinom, ki zapuščajo raketo. Pri raketi se namreč toplotna energija smodnika, alkohola itd. spreminja v kinetično in zgoreli plini dotičnih snovi puhte z ogromno hitrostjo iz zadnjega dela rakete. Ker pa imajo plini gotovo maso, je jasno, da se mora pričeti raketa gibati v nasprotni smeri. Pri naših razmišljanjih in zaključkih nismo stavili nobenih primer glede medija, ki obdaja raketo in logično je, da se mora gibati raketa tudi v praznem prostoru. Vidimo pa tudi, da primera o plavaču ne drži in da je tudi principiarno napačna, ker plavač se pomika s tem, da se opira ob vodo, raketa pa z odbijanjem lastne mase. Pisec članka, ki sem ga omenil, si torej ni bil na jasnem, kar se tiče mehanike jedra našega problema.

Dotaknimo se še vprašanja obdajajočega medija; tu pridemo do zaključka, da je obdajajoči medij (n. pr. zrak) za raketo velika ovira, posebno pri velikih hitrostih, ki presegaajo hitrost zraka. Za našo stvar bi bilo boljše, da zemlja sploh ne bi imela zračne atmosfere.

Iz predstoječega pa sledi, da je polet v vsemirje teoretično popolnoma mogoč in gotovo bo našla moderna tehnika pota, da realizira to veliko idejo. Predvsem pa je to vprašanje denarja in so tudi, ki trdijo, da s a m o denarja. Kajti treba bo ogromnega kapitala za poizkuse in še večjega za zgradbo in netivo prve ladje-rakete, ki bo odplula zaenkrat samo z registriranimi aparati v vsemirje in nam odtod prinesla prve vesti.

Kdor se hoče podrobneje informirati o teh vprašanjih, temu priporočam Vallierjevo knjigo »Der Vorstoss in den Weltraum«, če pa je matematično naobrazen, pa Oberthovo knjigo »Die Rakete zu den Planetenräumen«.

To in ono

+ Roparski napad na vlak. Podrobnosti o banditskem napadu v Mehiki, o katerem smo že poročali, so tako zanimive, da jih moramo prinesiti: Pri Guadalaxara v provinci Halisco je tolpa lopovov napadla potnike nekega vlaka, vlakovno osobe in četo vojaške varnostne straže. Roparji so šli z izredno hladnokrvnostjo na svoje delo, pri katerem je poleg revolverja gospodoval tudi nož in so večji del omenjenih oseb usmrtili brez usmiljenja. Samo potnikov je bilo v tem boju ubitih 50, poleg tega pa so izgubili svoje življenje vojniki in skoraj vsi železničarji. Po izpovedi prič se je cel dogodek odigral na sledeči način: Približno 20 oseb je ponoči vstopilo na neki postaji v vlak. Izgledali so kakor navadni potniki in zato so lahko brez sumnje zaklenili vrata železniških voz. Nato so se vrgli na spavajoči vojaški oddelek in so brez usmiljenja postrelili vse vojaške do zadnjega moža. Ko so potem storili isto z večino vlakovnega osobeja, so šli skozi posamezne oddelke in so z izredno natančnostjo oropali vse potnike. Le zadnja dva so izpustili iz tega načrta. Vsi oni ljudje, ki so se skušali braniti, celo oni, ki se niso branili, pa so se zdeli banditom nevarni, so bili brez izjeme ustreljeni. Ko je bil rop, ki je dosegel vsoto 60.000 dolarjev, izvršen, so lopovi še zažgali vlak, v katerem so ležali mrtveci in ranjenci. Oni, ki so ušli smrti, so slišali obupne klice umirajočih iz gorečega

vlaka. Šele sedaj so lopovi odpeli lokomotivo in pobegnili na nji z bogatim plenom. Eden izmed banditov je gotovo poznal strojevodsko službo, kajti lokomotiva je odhitela z naravnost blazno hitrostjo od kraja nesreče.

+ Ciganska šola. Južno od Londona, v grofiji Surrey, se je ravnokar otvorila prva ciganska šola. Ta pokrajina med mestoma Dorking in Guildford je že od nekdaj zatočišče angleških ciganov. Pričakuje se sedaj, da bodo ciganski otroci redno posečali prvo cigansko šolo na Angleškem, odrasli cigani pa da bodo obiskovali večerne »tečaje«. Šola bo cigane stalno spremljala na njih potovanjih. Ni postavljena na kolesih, temveč je stavba, ki je zgrajena iz lesa in železa. Ima pa to prednost, da je lahko zložljiva in sposobna za transport. Ciganski otroci so prišli v šolo k otvoritvi s snažnimi predpasniki in s smejljivimi, toda umitimi obrazi. Poleg elementarnih stvari se bo poučevalo v šoli razno rokodelstvo. Zvečer pa se bodo odrasli učili računstva, branja in pisanja. Sobotni večeri so posvečeni petju in plesu. Vodja te šole je A. S. Milner, ki je učitelj in dober poznavalec ciganske duše. Vsa Anglija ima okoli 100.000 ciganskih otrok. Do sedaj so se znali cigani kljub strogim odredbam vedno izmuzniti od šolske vzgoje. Premestljiva ciganska šola pa ustreza življenju ciganov in zato pričakujejo od nje veliko uspehov.

Nemška propagandna knjiga.

(Nadaljevanje.)

Dr. Kornelius Preiss je priobčil članek: Die Musikkultur Südsteiermarks. Zopet nam stopa pred oči »nemški« trikot Marbor—Celje—Ptuj in njih pevska društva. Komponist Hugo Wolf iz Slovenjega grada je pretkal svoje kompozicije s starimi cerkvenimi in narodnimi melodijami. Že davno umrle generacije ožve v njegovih pesmih: Gesänge der heil. drei Könige in Christnacht. Ali je komponist uporabljal tudi stare slovenske melodije? Besedo imajo slovenski glasbeni strokovnjaki! Maribor, Ptuj in Celje so centri glasbene kulture južne Štajerske. Glasbene šole, pevska društva, cerkveni zbori — vsi so vplivali socialno bolj ko pesništvo ali upodobljajoča umetnost. »Nemška pesem« je stala na praporih nemških pevskih društev, za njo so se bojevali, za njo darovali kri. »Cillier Männergesangsvereine« je bil ustanov-

ljen 1847, mariborski leta 1846., medtem ko ptujski šele leta 1863., ko je narodna ideja silila na dan in ko so se tudi Slovenci jeli družabno združevati v čitalnicah, kjer je tudi pri besedah slovenska pesem ali slovanska himna dobila svoj prostor. Organizirana pevska društva in njih glasbene šole so iz osemdesetih let prejšnjega stoletja. Udeleževala so se v pouku in tudi v koncertni dvorani, gojila so komorno glasbo in simfonijo. Iz mariborskih učiteljskih je prihajal marsikak dober glasbeni učitelj in organist. Tudi cerkveni zbori so dobro uspevali in proizvajali Haydnove, Mozartove in Schubertove maše. Iz severa so prihajala pevska društva v vzpodbudo v posete. Po prevratu je odšlo precej Mariborčanov v Gradec, kjer so se jih usmilili, danes so kot skupina zase v »Grazer Männergesangsverein«. V Rogški Slatini in Dobrni je bila

dobra kopališka godba. Pisatelj govori tudi o mariborskem slovenskem pevskem društvu, katerega zbor »sich hören lassen konntee«. Nemci so več premogli ko Slovenci. A zakaj? Od vseh strani so uživali podpore. Celjsko glasbeno društvo ust. 1879 so podpirali naučno ministrstvo, dežela Štajerska in celjska mestna hranilnica. Tako je lahko uspevali. In Slovenci? Edino nekaj denarnih zavodov je podpiralo stremenje slov. pevskih društev. Mariborsko in ptujsko gledališče ter miniaturni tempel Muz v Celju se niso mogli meriti s prejšnjim glavnim mestom. Kedar so hoteli Mariborčani videti in slišati kaj boljšega, so se peljali z brzovlakom v Gradec. V lastno domače gledališče so hodili za zabavo, z ozirom na družabnost, če so se hoteli s prijatelji pozabavati. Ves nemški Maribor je bil namreč med seboj v svaštvu. Včasih kaka opereta, opera je bila izključena. Kienzlov Evangelnik, Hoffmannove pripovedke, Rigoletto pa so se že prej proizvajale v Mariboru — sedanja slov. uprava mariborskega gledališča je torej ponovila stari izredni program. V Ptuj je igral mariborski ensemble dvakrat na teden od oktobra do aprila. Orkester pa je tvorila »ptujska mestna godba« in »ptujska deška godba«. V zadnjih mirovnih letih je imela tudi Rogaška Slatina svoje poletno gledališče, toda: »wie in Pettau und Cilli gewann auch hier die leichtgeschürzte Muse die Oberhand«. — Sedaj so se nemški Mariborčani, Ptujčani in Celjani združili. Pisatelj trdi, da so Nemci vplivali tudi na to, da se je slovensko narodno petje povzdigovalo in prav ocenjevalo. Zato,

da bi jim morali biti hvaležni. »Marburger Ring« v Gradcu pa bo gojil spomine na kulturno delo spodnještajerskih Nemcev.

Kako so Slovenci v Mariboru, Celju in Ptuj udeleževali na glasbenem polju, to je nam lepo opisal H. Družovič v člankih »Zgodovina slovenskega petja v Mariboru«, ki so izhajali l. 1924. in 1925. v »Casopisu za zgodovino in narodopisje«. Nemška pevka društva so gojila pred vsem narodno misel: »Die deutschen Gesangvereine Untersteiermarks gleichen einem Kranze trotziger Feste am vielumbrandeten Grenzwalle, deren Bewohner selbst die Sang und Jubel des schweren Panzers nicht entbehren können.« (Mitteilungen des steierm. Sängerbundes 1896, citira Družovič v »Casopisu« 1925 str. 55).

Kako je glasbeno stanje danes? Nemci so prevzeli v Mariboru slovensko, Slovenci pa nemško vlogo. V Mariboru je Glasbena Matica na višku. O tem ni dvoma. O tem priča baš zadnji koncert, o katerem je naš list poročal dne 19. januarja pod Kulturnim pregledom, priča tudi to, da se Glasbena Matica pripravlja na Haydnove 4 letne čase, o tem je pričal nastop v Ljubljani in drugih jugoslovanskih mestih. Slovensko pevsko društvo v Ptuj sp. celjsko pa se tudi ne gane preveč. Glasbene šole niso povsod dobre. Ne samo v Mariboru, tudi v Celju in Ptuj mora stati glasbena kultura najmanj tako visoko kot pred vojno, to je lekcija, ki jo nam daje nemška propagandna knjiga v članku o spodnještajerski glasbeni kulturi.

Slovenci izven Jugoslavije.

V spomin dekana dr. J. Kržišnika.

Dragi sobrat!

So trenotki v človeškem življenju, ob katerih je človeška bol tako velika, da beseda odreče, celo solza usahne. Zdi se mi, da je bilo te dni pri Tvojem odprtem grobu tako mnogemu in — meni.

Škoro je neverjetno, da nerazumljivo, da Tebe ni več.

Ko si Ti mene v težki bolezni lansko leto dvakrat obiskal in pred dobrim tednom mi prijateljsko stisnil pri polnem zdravju roko, tedaj nisem nikdar slutil in mislil, da Ti bom čez par dni pisal — nekrolog.

Toda usoda je ukrenila, Bog je hotel tako. Postal si žrtev svojega dela, ljubezni do ljudstva in prepričanja.

Ko bi hotel sporočiti, kaj je dalo povod Tvoji bridki žalosti v zadnjem tednu, bi naslikal najbolj žalostne ure Tvojega življenja. Toda ne morem in ne smem.

Samo suho dejstvo: Tam v gozdu sta zmrla dva financarja in pogreb je bil določen na nedeljo popoldan. Takrat pa si Ti bil že težko bolan. Ker so Italijani napravili velikanski spreved in slučajno ni bilo duhovnika-pomočnika vsled obhajila bolnika doma, tedaj so obiskali vse spovednice ter izpred oltarja odpeljali duhovnika, da je vodil spreved in pokopal. Duhovnik pa je bil slučajno pričujoč iz tuje župnije. To je na Te silno vplivalo in globoko užalostilo, ker se je raznesla govorica, da nisi pokopati hotel, resnica pa je, da nisi mogel. Ampak s tem je bila zapečatena Tvoja usoda.

Ko si ležal na mrtvaškem odru, sem zvedel pri odvetniku dr. M., da je bilo zoper Tebe vloženih deset pritožb in pa odločen sklep, da bi šel čez mejo.

Toda Bog je sklenil: Ne črez mejo — ampak k meni!

In prav je bilo tako.

Selitev in prognanstvo Tvoje 89 letne matere in Tvojih dveh sestra, katere si iskreno

ljubil, ločitev od samostana, na katerega si bil toliko navezan, ločitev od ljudstva, katero si tako ljubil in celih 25 let zanj deloval in trpel, bi bila zate hujša kakor smrt.

8. septembra lanskega leta se je Tvoja cerkev sv. Petra ob priliki 25 letnice Tvojega prihoda v Trnovo spremenila v pravi cvetlični park, pretekli pondeljek pa v žal o grobnico, ki ni mogla sprejeti več kot 5 tisoč ljudi. Pogreb je bil tak, kakor ga ne pomni noben človek dekanije.

Kakor ob procesiji sv. Rešnjega Telesa so gorele sveče na vseh oknih, kjer se je vršil spreved, vse trgovine so bile zaprte, žalne zastave so vihrale in na vseh oknih je bilo polno ljudi, ki se niso mogli udeležiti spreveda. Spreved je vodil ekselencia škof iz Reke ob asistenci 30 duhovnikov.

Vse žalno opravilo je trpelo od 10. skoro do dveh popoldan, celih 36 vencev je šlo pred Teboj, edini venec Tvoje matere pa v Tvoj grob, kjer počiva Tvoj pokojni oče. Ko se Ti je opcija pred leti odbila, se je zate podpisalo vse brez razlike mišljenja in prepričanja. Toda čudna so božja pola. Pred par dnevi si slišal besede iz ust oblasti: »Vi boste morali iti.« In Tvoj odgovor je bil kratek a značilen: »Ja, bom šel, ampak sam.« In res, šel si — v večnost.

Pogreba so se udeležili različni dostojanstveniki: bivši državni poslanec Šček, konsignor Dr. Ličan, cerkveni govor je imel g. dekan Krhne. Govor je bil globoko zamišljen in je napravil velik vtis na tisočero ljudstvo, ki tega nikdar ne pozabi.

Godba je igrala krasne žalostinke in petje je bilo dovršeno. Najlepše so bile nedolžne deklice v beli obleki, ki so spremile ranjkega z belimi lilijami, ovitimi s črnim florom ter nosile pred rakvijo kelih s pateno, mašno knjigo, biser in višnjeve dekanski pas.

Rajni je izdal leta 1899. v Celju svoje pesmi pod naslovom: Moje pesmi. Edini iztis hrani še samostan v Trnovem. Takrat je bil pod vplivom pesnika Levstika.

Se dve stvari omenim, kako je on ljubil svojo mater. Namena, da bi postal duhovnik, ko je napravil doktorat na Dunaju, spočetka ni imel, toda njegova mati mu je rekla: »Toliko časa bom prosila Marijo, da boš postal duhovnik.« In to je storil. Nepozaben mi ostane prizor na dan pogreba. Pokojni je imel nadčloveško ljubezen do svoje matere, ki je vkljub visoki starosti še vsak dan hodila zjutraj zgodaj k sv. maši svojega sina po visokih stopnicah v cerkev.

Značilno je pa slovo sina od matere. Ko je v petek ležal g. dekan v nezvesti, je prišla

Zvišanje najemnin. Tržaški fašistovski direktorji je sklical shod hišnih posestnikov, da se zedinijo v vprašanju povišanja najemnin. Fašistovski hišni posestniki so sklenili, da zvišajo najemnine uradnikom in delavcem samo za 20 odstot.

Izpiti iz italijanščine na ljudskih šolah. Te dni se je objavil odlok, ki velja za višje razrede (od IV. dalje) ljudskih šol v novih pokrajinah. Odlok pravi, da more učenec preiti v višji razred samo na podlagi posebnega izpita iz italijanščine. V to svrhu se bo italijanski jezik v normalnem urniku poučeval najmanj v petih tedenskih urah po načinu, ki ga

mati k njemu po slovo in rekla samo eno besedo: »Reveček!« Tedaj se je sin milo nasmešnil in izdihnil...

Težka je bila ločitev matere od sina. Ko so rakev zabijali, tedaj prihiteli nekdo v kuhinjo, kjer so bili zbrani vsi sorodniki in pravi: »Kdor hoče videti še enkrat g. dekana naj pride gori.« Mati, ki je bila cele tri dni vdana v božjo voljo, se ej iztrgala iz naših rok in kljub svoji starosti ni šla, ampak tekla gori po slovo. Prava ljubezen ob grobu ne mine, ampak raste in cvete in rodi sad za daljno večnost.

Confrater.

Glasba

KONCERTNA SEZONA.

Začetek letošnje koncertne sezone je bil nekam živahen, koncem lanskega in začetkom letošnjega leta pa vlada suša. V zadnjem času se razen ponovitve Novakovega »Viharja« (ki se namerava z našimi izvajalci dati začetkom februarja v Zagrebu) in razen koncerta Stamatovičeve ni storilo za glasbeno hrano Ljubljane nič. V primeri z zagrebškim koncertnim življenjem ljubljansko komaj da utripa. Se lanko poletje so se že Zagrebčani preskrbeli za koncertno sezono, si zagotovili celo vrsto prvostopskih koncertov in reproduktorjev in imeli že v jeseni točen program za vse leto naprej in ta program je bil sistematično urejen: najprej star kvaliteten program, klasični, potem modernar in najmodernarja ruska, francoska, nemška glasba... Pri nas je lani Filharmonična družba začela s podobnim delom s svoje strani, zavedajoč se nujnosti dovajanja novih impulzov in orientiranja občinstva v gotovo smer, letos pa smo odvisni le od milosti popotnih umetnikov, ki pridejo od kdovekod in v kdovekakšnem vzporedom. S strani Glasbene Matice, ki nastopa kot merodajna prirejalca koncertov, ni niti sledi o kakem delu za kvaliteto, polno in smotreno urejeno koncertno sezono. Že v tretjič poudarjamo nujnost ureditve koncertne sezone. Naj vzame stvar v roke Filharmonična družba, če Matica ne razume in nima časa za to. Rabimo visokostojne ljudi in izbranih koncertov in to takoj!

Dne 21. januarja je v Filharmoniji pela Srbkinja Jelka Stamatovičeva Mokranjčeva, Manojlovičeva, Milojevičeva, Konjovičeva, Hrističeva, Vukdragičeva pesmi s spremljevanjem klavirja (prof. Švajgar). Večina srbski program, ki deloma daje vpogled v delo srbske moderne. Ta, kakor se vidi, je v novejšem času zapadnjaški orientirana, pa pri tem ni zapravila svoje individualne ritmične in melodike; naprednostne stopnje prečanske glasbe pa še ni dosegla. Pevka, absolutna praškega konservatorija, mlada začetnica-umetnica je podala vzporedno z srednjo šolsko izobrazbo, notranje z zmernim poglobljenjem. Ko se odvdi tresljanja glasu in izobličijo nižjo lego ter se notranje poglobijo, bo morebiti še operna dramatičarka, na kar da sklepali njen že sedaj izraziti dramatični nastavek.

V nedeljo 24. januarja je bil v Filharmoniji mladinski koncert, ki je imel namene seznaniti srednješolsko mladino s francosko glasbo. Preskrbelo se je predavanje in nekaj pevskih in instrumentalnih točk iz novejših in starejših francoske literature. Kritika ni bila vabljena, torej ne gre za produkcijo, nego le vzgojo. Ta je mladini tako zelo potrebna, da moramo, sprito dejstva, da se zanjo razen prof. Jeraja nihče ne briga pri nas, toplo pozdraviti to delo, želeč le, da bi se nadaljevalo še v širšem obsegu.

Da se poživijo koncertna sezona naj bi se morala osnovele tudi stalne matinee ob nedeljah. Hvala bi bila tudi le kratko uro trajajoča prireditel, čeprav bi obsegala samo par instrumentalnih ali vokalnih točk. Zganimo se vendar iz zehanja!

GLASBENE REVije.

Po novem letu so izšle tri glasbene revije: »Cerkveni Glasbenik« (St. Premr), »Pevece« (Fr. Zbret) in »Zboric«, ti zadnji za obetno literarno prilogo, v katere uvodu prevzemajo nase del naloge bivših »Novih Akordov«, katerih, odkar jih ima Matica v roki, gotovo ne bomo zlepa videli. »Glasbenik« prinaša v glasbeni prilogi dve Velikonočni pesmi za zbor in orgle od J. Klemenčiča (precej težki pesmi, intonacijski za zbor, tehnično za orglača), »Pevece« ima I. Ocvirkov zbor »Zimsko jutro« na Golarjevo besedilo in C. Kumarjevo »Barčice« na Zupančičevo besedilo, »Zboric« K. Manojlovičev moški zbor »Orluj orle« in Adamičev moški zbor »Za njo kot riba za vodo« na ljudsko besedilo, ter I. Ocvirkova »Jabuka« (mešan zbor) na Damjanovičovo besedilo.

V literarni prilogi prinaša Glasbenik vzgojen F. Ferjančičev članek »O važnosti dinamike pri petju«, Slanko Premr mora v članku »Nujno razmišljanje o naši cerkveni glasbi — nezasišeno!« — zagovarjati slovensko glasbo in nje napredek... Vprašal bi se človek, ali je sploh mogoč napred na ti dve stvari, pa smo nedavno čitali sramoto in odgovor na to vprašanje. Da bi ravno sedaj, ko je s trdom in naporom stopila naša cerkvena glasba na nivo, ki si po višini ne najde vzporeda v državi, moral kdo udariti po njej in jo tiščati nazaj v njene rojstne razmere? Hands off! — A. Jobst piše nekrolog umrlemu organistu F. Migliču, ki je lani obhajal štiridesetletnico organizovanja. F. Kramar nadaljuje svoj članek »Kako in kje sem nabiral slovenske narodne pesmi«, ki je poleg Bajukove »Narodna pesem v sekircah« edino delo za slovenski glasbeni folklor po vojni Sledi Kronika, solidno vodena, o domačem glasbenem življenju itd. — »Pevece« se peča s svojim in »Pevske zveze« petletnim jubilejem. A. Dolinar objavlja uvodoma retrospektiven članek »Ob petletnici«, M. Bajuk piše o »Početkih pevske zveze«, P. H. razpravlja »O lepoti glasbe«, pri čemer je prišel do poglavja o ritmu. Notus poroča o »Pevski zvezi in ljudskem petju«, sledi Kronika. — »Zboric« v uvodu navezuje na izdajatelja »Novih Akordov« dr. Kreka, razvijajo svoj domoljubni program, se v članku »E. Adamič« spominjajo petindvajsetletnice skladateljevega delovanja. Novim Akordom je posvečen

članek A. Dolinarja. A. Dobronič objavlja članek »In hoc signo vinces«, v katerem gre za napredek južnoslovenske glasbe v Evropi, ki da ima potrebno tradicijo da zamore na njeni podlagi nastopati na evropskem torišču, Silvester Cerut razpravlja o »Dveh učiteljskih pevskih zborih«, primerja prške in moravske učitelje z našimi goriškimi, dr. S. Vurnik piše o »Potrebah slovenskega glasbenega življenja v letu 1926«, poudarjajoč potrebo zvišanja operne in instrumentalne produkcije, dviga Slovenske Filharmonije, ureditve koncertne sezone, združenja in vzgoje vokalnih korporacij, dela za muzikološko stolicu, za glasbeno zgodovino in folklor. Sledi Kronika, Pregled literature. »Ljubljanski Zvon« prinaša F. Maroltovo recenzijo prvih koncertov letošnje sezone, »Jugoslovanski Muzičar« in »Dom in Svet« pa objavljata S. Vurnikov »Pregled slovenskega glasbenega življenja v letu 1925«.

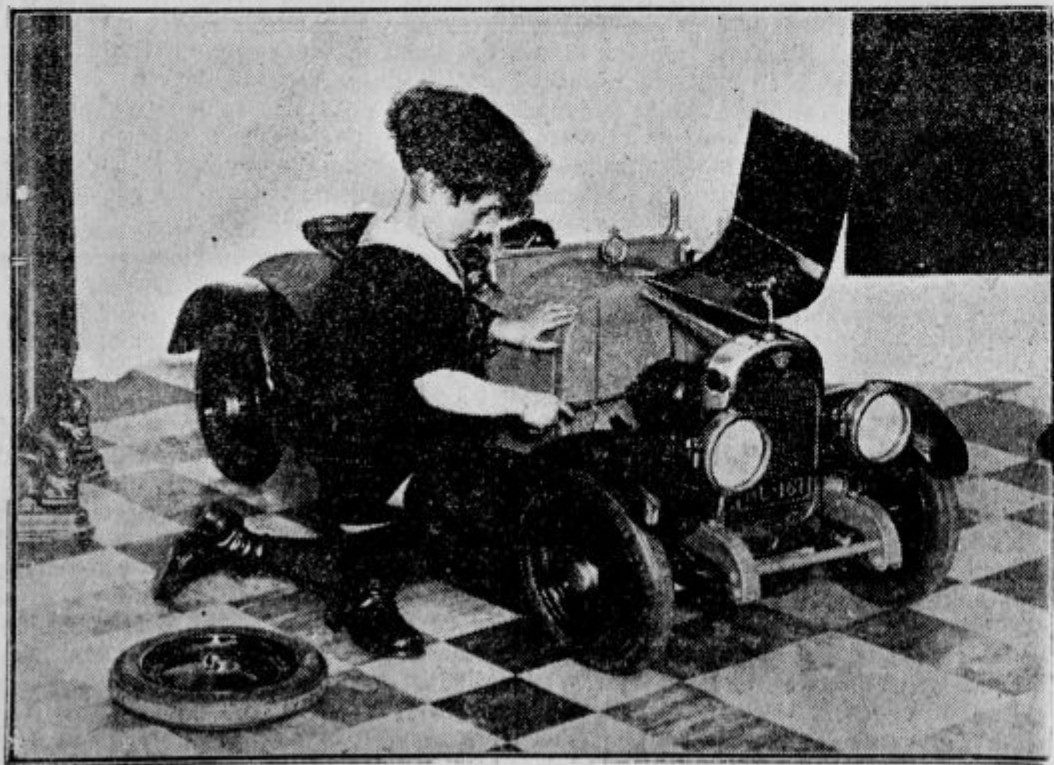
OPERA.

Ljubljanska opera se je to sezono kvalitativno nekaj dvignila, vendar program, ki ga izvaja, še daleč ne kaže na kakšno bistveno reformo napram lanskim sezonam. Če že ne drugega smo pa letos vsaj dobili par modernih baletov, namreč Szigetynskega »Favorno noč« in v zadnjem času Baranovičovo »Srce iz leotar«. Ta zadnji balet je eno izmed redkih odskih glasbenih del, ki bodo morda prodrla kdaj meje domovine. Vsebinski se deli v tri dele, je erotičnega, čustvenega značaja; poznoimpresionistična glasba po analogiji italijanske, francoske in ruske si ugaja v barvni pestrosti (harmonična obdelava, jarko menjava tonovskih načinov in paralelni postopi) in je zelo ritmično razgibana. Melodično se naslanja na bližnjorientalske in hrvatske ljudske motive, prinaša pa v drugem, čisto scherzosnem delu naenkrat tudi našo »Pod klančkom sva se srečala«. Posebno srednji del baleta, prizor v stojnici plešočih figur in sre iz lecta, je srečen baletni domislek, reči treba tudi, da je bil naš balet pod novo mojstrico skoro kos svoji nalogi, namreč mimično spremljati grotesko v muziki s cukrenimi figurami in gestami, barvitost glasbe je podpirala barvitost kričečih redkih figur. Vendar moremo enkrat beležiti opernemu baletu plus. Dirigiral je balet operni ravnatelj Polič. Dr. Švara je dirigiral Webrov »Poziv na ples« in Rimskijs Korsakova »Capriccio espagnole«, ki sta dopolnila večer.

V soboto 23. januarja smo dobili premiero Wolf-Ferrarijevih »Zvedavih žensk« pod taktirko g. Neffata. Wolf-Ferrari je, kakor se poudarja v zgodovini moderne, menda nalašč na staro Goldonijev besedilo, iz opozicije do preživele se nemške glasbene romantike z njenim dramatičnim hrustem uglasbil to delo na način, ki po svoji, bi rekli, delikatnosti obdelave spominja na klasicizem, dasi je čisto moderne, deloma že veristično-motivne in impresionistične barve in v tem pendam podobni francoski struji antiwagnerijancev Charpentier-Debussy. G. Neffat je opero zelo precizno nastudiral, skrbel za podprtje situacije v orkestru in v občutenjski izraz ter za prava razmerja v orkestru in z odrom. Predvsem je njegova zasluga, da je dobila opera v izvedbi značaj, ki ga silno poudarja v partituri; bila je minuciozno-delikatna, kakor danes označujejo klasičistično muziko. Od solistov je pevski mnogo storil za prospek delo lirčni tenor Banovec, ki mu je vloga v igralski pristojala, kakor se je že poudarjalo, dalje je g. Janko malone ustvaril svoj tip in se tudi pevski uveljavil s svojim prožnim, jasnim in solanim glasom. Velik poudarek pri tem delu leži na igralski plati izvedbe; do neke mere je bilo preveč karikiranja, kar gotovo ni v skladu z značajem, ki ga delo tako očitno kaže v muziki. Ta očitek zadene v pogledu igre tudi sicer vestno pevko gospo Poličovo v vlogi Colombine, v nekoliko Zupana kot harlekina; nasprotno se Potučkova pri svojih zmognostih ni odzvala zahtevam komedije in je dala Lovšetova, dani je pevski zadoštila vsem zahtevam, igralski malo leseno figuro. Ribičeva se zadovoljivo razvija. Igra v tem delu mora biti prav tako gibčna, delikatna in fina kakor je glasba, ki nikjer ne karikira naravnost. Režiser naj si ta dejstva še premisli pri reprizah. Vse preveč za bufo so vzeli to komedijo! Kar se inscenacije tiče, bi bilo morda šlo i brez tistega nerodnega okvira z beneškim oslovim hrblom.

Novitela je to že res bila. Rabimo pa večjih in kvalitativnih del iz svetovne operne literature, še bolj od takihle stvarice. Kdaj bo že zopet enkrat Wagner na našem odru? Jeli so ga res te napačno-nacionalistične nevihte spravile ad acta? V.

Koncerti vijolinskega virtuoza Saša Popova. V petek dne 5. februarja koncertira v ljubljanskem dramskem gledališču vijolinski virtuoza Saša Popov, profesor državnega konservatorija v Sofiji. Saša Popov je virtuoza, ki uživa v srednji Evropi jako lep sloves ter je na vseh svojih dosedanjih koncertih dosegel izredno lepe uspehe. Za našo mesto bo ta koncert tudi že v tem pogledu dohodek, ker je umetnik sin bolgarskega naroda in ker privrati koncertira pri nas. Toliko kot prednaznailo daljne notice o repertoarju in umetniškem samem slede. Predprodaja vstopnic od pondeljka dalje pri dnevni blagajni v operi. Cene dramske.

Najmanjši auto na svetu

so napravili v Londonu za dečka, ki ga vidimo na sliki. Avto ni igračka ampak čisto dober voz za ture. Prevozi 6 milj na uro.

Gospodarstvo

Ob 35 letnici železnice Ljubljana - Kamnik.

Dne 28. januarja l. 1891. je bil odprt redni promet na Kamniški železnici.

V prvih dneh meseca marca l. 1890. so prinesli časniki novico, da je dal ministrski predsednik grof Taaffe kot notranji minister na podlagi vladarjevega pooblaščenja in v dogovoru z drugimi ministri baronu Lazarju in Alojziju Frašnjakarju dovoljenje za ustanovitev delniške družbe, ki naj bi zgradila železnico Ljubljana-Kamnik.

Delniška glavica je bila proračunana na skupno vsoto 906.700 goldinarjev t. j. 1.813.400 predvojnih zlatih kron = 428.632 dolarjev ali približno 24.000.000 Din v današnji valuti. Razdeljena je bila na 9067 delnic po 100 goldinarjev ali 200 predvojnih kron in sicer 3000 prioritetenih delnic A v znesku 300.000 goldinarjev ali 600.000 predvojnih zlatih kron, 2667 prioritetenih delnic B v znesku 266.700 goldinarjev ali 533.400 predvojnih kron in 3400 glavnih delnic v znesku 340.000 goldinarjev ali 680.000 predvojnih kron. Sklenjeno je bilo, da prevzame država 2000 in dežela Kranjska 700 delnic.

Glavnica je bila računana še v goldinarjih, ker se je nova krona denarna reforma izvedla šele pozneje, leta 1892.

Ker je železnica dolga 24 km, bi znašali proračunani stroški te železnice za kilometer povprečno 37.779 goldinarjev ali 75.558 predvojnih kron; v današnji valuti približno 1 milijon dinarjev.

Izračunali so, da je stal pred vojno v Evropi kilometer železnice 380.000 predvojnih kron ali nekaj nad 4.000.000 današnjih papirnatih dinarjev, po drugih kontinentih pa samo 200.000 kron ali približno nekaj nad 2.000.000 dinarjev v današnji papirnati valuti.

Železnica Ljubljana-Kamnik je lokalna železnica in jo je zato težko primerjati z večjimi železnicami. Trdi se, da je njena gospodarska bilanca najboljša med našimi železnicami. — J. I. Križan Komendski.

Značilna dogodka.

Današnji »Jutranji list« prinaša iz Ljubljane sledečo vest:

»Tukajšnji Trgovski in obrtniški zbornici je prišla pritožba zelo uglednega industrijalca, v kateri se navaja sklep belgrajske mestne občine, po katerem bi se imela od sedaj pobirati od vsakih 100 kg izdelanega lesa (vrata, okna itd.), ki je izdelan za belgrajske zgradbe izven Belgrada še posebna taksa in sicer v znesku 50 dinarjev za vsakih 100 kg. Izgleda, da bo zbornica poslala akt vsem parlamentarnim klubom v svrhu protesta. Kakor doznava dopisnik, je zelo verjetno, da je belgrajska občina to sklenila na intervencijo neke belgrajske tvornice, ki se imenuje »Velika Srbija« d. d., v katerem podjetju sede neki bivši in neki aktivni ministri. Na ta način hoče trditi »Velika Srbija«, ki se bavi z izdelovanjem pohištva, preprečiti vsako konkurenco slovenskih in hrvaških oftalnih licitacij za one velike državne zgradbe v Belgradu, ki so sedaj projektirane (n. pr. zgradba ministrstva financ, parlamenta in še za 4 zgradbe ministrstev).«

Ta slučaj je vsekakor značilen in smo ga navedli v dokaz, kako se delajo zapreke slovenski industriji. Industrija Slovenije je navezana na to, da lahko prodaja svoje izdelke po celi državi in ta sklep belgrajske občine je jasen dokaz tendence, ki vlada proti naši industriji. Na ta način se vedno bolj otežkoča konkurenca naše industrije v južnih krajih, kjer se poskuša z velikimi žrtvami ustvarjati novo industrijo, ki pa ni zmogla konkurence s starejšo industrijo.

V čeških listih čitamo, da namerava tvrdka »Mannesmann-Coburg-Berg-und-Hüttenwerke« nakupiti večino delnic »Železna industrija« d. d. v Cakocu, ki izdeluje različno jekleno blago. Čehi nameravajo tvornico razširiti in ji priključiti tudi tvornico za pločevino. Interes tujega kapitala za naše gospodarstvo torej še obstaja, vendar smo že večkrat imeli priliko opozoriti na dejstvo, da se tuji kapital Slovenije nekako izogiba, ker pri sedanjih gospodarskih politiki in davčni preobremenitvi ni mogoče delati v Sloveniji z dobičkom.

Ta dva slučaja smo navedli v ilustracijo naših trditvev o gospodarskem zastopavljanju Slovenije in še več — o posledicah gospodarske politike, ki je usmerjena naravnost proti živlenskemu interesu Slovenije. Kdor po tolikih dokazih še sedaj veruje v koristnost centralizma za Slovenijo, mora prekositi Pribičevića, ki se je tudi že spreobrnil.

Samozaložbo publikacij letošnjega velesejra v Ljubljani, ki se vrši od 26. junija do 5. julija, je prevzela ljubljanska tvrdka Yougoslave Express Reclame Company. Pred sejo bodo izšli štiri številke sejskega Vestnika z zelo zanimivo vsebino, ob priliki otvoritve velesejra samega pa oficijelni sejski katalog.

Vzorčni semenj v Gornji Orehovici (Bolgarija). V Gornji Orehovici (Bolgarija) se vršila v. ako leto po dva vzorčna semnja. Spodnjačanski semenj se vrši letos od 27. marca do 6. aprila, a jesenski od 17. do 27. septembra. Za podrobnejše podatke je pisati upravi.

Vpisi v trgovinski register. Vpisale so se nastopne tvrdke: Josip Babnik, trgovina z mešanim blagom na Fužinah; Lavoslav Bučar, trgovina z vinom na debelo in na drobno v Kostanjevici pri Krškem; Josip Gruđen, trgovina z mešanim blagom v Smartnem pri Litiji. Izbrisali sta se tvrdki: Dominik Lušin, parna žaga in mlin, Koprivnik in Ivan Slavinec, trgovina z mešanim blagom v Smartnem pri Litiji.

Vpis v zadržni register. Vpisala se je nastopna zadruga: Hranilnica in posojilnica na Uncu reg. zadr. z n. z.

Likvidacija. Prešla je v likvidacijo tvrdka Vilko Hoppe, veletrgovina z moko in deželnimi oridclki, družba z o. z. v Mariboru.

Občni zbor Narodne banke. Občni zbor Narodne banke se letos vrši 7. marca in ne, kakor smo pomotoma javili 7. februarja.

Znižanje diskonta v Avetriji. Z Dunaja poročajo, da je avstrijska Narodna banka znižala diskontno obrestno mero od 9 na 8 odstotkov. Ta korak pomeni, da se avstrijski denarni trg vrača v normalne razmere.

Nemška zunanja trgovina. V zadnjih mesecih lanskega leta se je bilanca nemške

zunanje trgovine znatno izboljšala. V celem letu 1925. je bilo uvoženih v Nemčijo za 12.432 milijonov mark, izvoženih pa za 8.798 milijonov zlatih mark.

Borza

Dne 28. januarja 1926.

Denar.

Zagreb. Berlin 13.440—13.540 (13.437—13.537). Italija 227.66—230.06 (226.66—230.06). London 274.60—276.60 (274.52—276.62). Pariz 211—215. Praga 167.125—169.125 (166.95—169.05). Dunaj 7.9440—8.0440 (7.9316—8.016). Curih 10.002—10.082 (10.00—10.08). Bukarešta 24.50—25.50 (23.25—24.25). Newyork 56.32—56.92 (56.32—56.92). češkoslovaška krona 20.29.

Curih. Belgrad 9.155 (9.155). Budimpešta 72.60 (72.60). Berlin 123.40 (123.40). Italija 20.00 (20.00). London 25.2075 (25.21). Newyork 518.50 (518.25). Pariz 19.43 (19.325). Praga 15.35 (15.35). Dunaj 73 (73.05). Bukarešta 2.245 (2.25). Sofija 8.40 (8.60). Amsterdam 208.12 (208.60). Varšava 72.50 (72.50). Bruselj 28.55 (28.55).

Dunaj. Devize: Belgrad 12.50. Kođenj 175.60. London 34.40. Milan 28.55. Newyork 711. Pariz 26.54. Varšava 96—97.41. Valute: dolarji 704.76. avstrijski funt 24. francoski frank 26.90. dinar 12.40 češkoslovaška krona 20—29.

Praga. Devize: London 164. Milan 136.55. Newyork 33.70. Pariz 126.775. Belgrad 59.

Vrednostni papirji.

Ljubljana. 7% invest. posol. 78 bl. volna odškodnina 310—312. zastavni listi 20—22. Kom. zadolžnica 20—22. Celjska 200—205. Ljubli kreditna 200 den. Merkantilna 107—102. zaklj. 102. Praladiona 962 den. Slavenska 50 den. Kred. zavod 175—185. Trbovlje 842—848. Vevče 110 den. Slavna 90—100. Šeštr 115—120.

Zagreb. 7% invest. posol. 77—77.50. agrari 44—44.50. volna odškodnina 310—311. februar 281—285. Hrv. esk. 121—123. Kred. 133—135. Hipobanka 64.50—65. Jugobanka 107—109. Praladiona 962.50—976.50. Ljubli kreditna 214 den. Slavenska 50—51. Srnska 144—145. Narodna banka 4250 bl. Eksploatacija 40 bl. Šeferana 395—400. Nihag 35 bl. Gutmann 30 bl. Slavex 150—160. Slavonija 42—43. Trbovlje 844—846. Vevče 110 den. Ragusea 402 zaklj.

Dunaj. Predon. savsko-jadr. 700 Albine 262. Greinitz 185. Trbovlje 427. Levkam 152.70. Hipobanka 80. Avstr. tvornice za škik 210. Gutmann 415. Mundus 935. Slavonija 53.500.

Blago.

Ljubljana. Les: Deske. 19 mm, 4 m, večina smreka, monte. feo meja 550 bl. testoni, monte. feo vag. meja 555 bl. hrastovi hlodi, od 30 cm naprej, od 8 m naprej. feo naklad post. 450 den., bukovji hlodi, od 25 cm naprej. I. II., 70%. I., feo naklad. post. 250 bl. bukovja drva, polnoba, feo naklad. post. 3 vag. 1750—1750. zaklj. 1750. hrastovi plhi, neobrobjeni. 80. 90. 120. 130 mm, od 2.50 m naprej feo vag. meja 1050 den., bukovji hlodi, od 40—120 mm, od 2 m naprej, feo vag. meja 90 den., hmelovke, od 6 m naprej, od 6 cm 40% niera premera, zdrave, okleščene, neobellene, ro mežnosti ravne, feo naklad. post. za komad 2 vag. 5—5, zaklj. 5. — Zito in poljski pridelki: Pšernica bačka, feo vag. naklad. post. 302.50 bl., pšenica domača, feo vag. prekmurska postaja 300 bl., koruza, času primerno suha, feo vag. naklad. post. 1 vag. 117—117, zaklj. 117. koruza, času primerno suha, feo Jesenje tranz. za II 165 bl., koruza, času primerno suha, feo vag. bačka post. 115 bl., koruza, času primerno suha, feo vag. sremška post. 3 vag. 120—120, zaklj. 120. koruza medijumska, feo vag. medijumska post. 175 bl., koruza drobna, feo vag. prekmurska post. 175 bl., koruza drobna, feo vag. benška post. za III, 140 bl., oves srbski, feo Postojna tranz. 290 bl., ječmen 66—67, nar. Ljubljana 295 bl., ajda domača, feo vag. prekmurska post. 285 bl., rž domača, feo vag. prekmurska post. 215 bl., prosa rumena, feo vag. prekmurska post. 215 bl., otrobi drobnj. pšenični, feo vag. naklad. post. 125 bl., ječice zlotorume, feo vag. dol post. 250 den. — Gradbeni material: Ia Portlandcement »Slovene-Tour, feo vag. Selin: v jutavrečah po 50 ko 40 bl., v nanirnih vrčeh po 50 kg 45 bl., v sodih po 150, 180, 200 kg 52.50 bl.

Zobje beli in čvrsti
usta sveža in lepa
to je uspeh zobne paste

PEBECO

Za nego kože:

,PEBECO-Cold-Cream“

Knjige in revije

NAŠ DOM.

List za ljudsko prosveto, letnik XVIII. 1926

Sredi trde in mrzle zime je doživel v Mariboru »Naš dom«, list za ljudsko prosveto, veselo spomladansko pmlajenje. Ves nov je po obliki in vsebini. Tiskan je na lepšem papirju, ima nove umetniške platnice, na znotraj pa je v njem vzrojilo novo toplotno spomladansko življenje. Kakor ob spomladanskem vetru oživi polje in log, dolina in planina, tako je tudi zoriol po poljih »Našega doma« sveži prenavljalni duh novega življenja. Njegove pesmice so kakor poredne, pisnjake trobenice, ki pozivajo k vselemu vstajenju, njegovi članki so kakor šumenje bistrih valov, kramljanja v fantovskem in deklkem kotličku so kakor veselo rajejanje na zeleni spomladanski livadi.

Kar na prvi strani te pozdravi naš veliki Evangelist, dr. Krek s klicem: »Doba narodnega življenja je delavnik njegovih gradivcev.« Za njim riše voditelj dr. Korošec življenje slovenske vasi, proslavljajoč naše vaško občestvo. Fr Finžgar nam v članku Družba sv. Mohorja razlaga našo ljudsko knjigo. Dr. Fr. Sušnik vzkipava v pesniškem zanosu k domovini, dr. Vebke slika idealno slovensko društvo, društvo, ki naj bo družina in društveni bratje in sestre. Slabej kliče v »Sklenjenih rokah« blagoslov na našo rodovitno slovensko njivo prosvete. Matko Krevh pa v povesti »Tatjec« razkiva jedro našemu kremenitemu pohoru. V predahli »Med mokšimi«, v »Zenskem svetcu«, v »Pisanih poljih« ter »Društvenem nevičarju« pa nas seznanja »Naš dom« z življenjem vseh stanov, dviga pogled nad našo ožjo domovino v širni svet, poln zanimivih in koristnih novic.

Res, lep je letos »Naš dom«, vse svež in zelen, kakor bo sveža spomlad, ki se po zimi približuje. Kdor ga je nima, naj ga naroči pri upravi »Našega doma« v Mariboru, Aleksandrova cesta št. 6-I. za 20 Din.

Orel

Orliški kroček v St. Vidu nad Ljubljano priredi dne 2. februarja v Ljudskem domu akademijo, pri kateri sodeluje orkester Prosvetne zveze. Spored: 1. Članice, proste vaje za 1926; 2. mladenke, proste vaje za 1926; 3. gojenke, proste vaje za leto 1926; 4. »Dve leti«, šaloigra v enem dejanju; 5. deklamacija; 6. govor; 7. »Plesni venček«, enodejanka; 8. mladenke, rajalne vaje; 9. »Tri dobe češke zemlje«, simbolične vaje za članice; 10. »Gor čez izaroc«, simbolične vaje za mladenke; 11. Kosova gostija; 12. »Uspavanka«, samospev za sopran; 13. Pri potoku. Začetek ob pol 5 popoldne. Vstopnina: Parter po 10, 8, 6 Din, galerija po 8, 6 Din, stojnice po 4 Din. Predprodaja vstopnic pri gdični I. Zakonik v St. Vidu nad Ljubljano.

Pridobivate novih naročnikov!

Otroka kapitana Granta.

(Potovanje okoli sveta.)

Francoski pisal Jules Verne. — Poslovenil A. D.

— Mislim, je dejal, da na tem sprehodu res ne bo posebnih nepravil. Zvečer bomo že pri izlivu Vajpe v Vajkato. Kakor hitro bomo na cesti, je malo verjetno, da naletimo na divjake.

— Koliko pota imamo še do Vajkate, je vprašal Ford Glenarvan.

— Petnajst milj, približno toliko, kolikor smo prehodili včeraj.

— Toda praprot nas bo še zelo zamudila, če nam bo ta goščava še kaj dolgo na poti.

— Ne bojte se, ga je potolažil Paganel. Hodili bomo ob Vajpi. Tam ne bo več zaprek, ampak lepa, shojena pot.

— Pa naprej, v božjem imenu, je zaključil pogovor Glenarvan, ki je zapazil, da sta ženi že pripravljeni na pot.

Prve ure je šlo še zelo počasi, ker praproti ni hotelo biti ne konca ne kraja. Po taki poti bi ne mogli ne z vozom ne s konjem, zato tudi niso žalovali za avstralskim vozom. Do tistega dne, ko bo po teh krajih speljana cesta, bo Nova Zelandija dostopna samo pešcem. Praprot, ki je je tukaj na stotine najrazličnejših vrst, brani rodna tla z isto vneto kakor Maori.

Zato je mogla mala četa le z velikim naporom preko planjave, ki jo obrobja gričevje Hakarihoata. Okrog poldneva so vendar prišli do struge reke Vajpe. Odslej so z lahkoto stopali po kamenitih tleh proti severu.

Dolina reke Vajpe je prijazna, ljubka. Od vseh strani prižubore vanjo bistri, sveži potočki, ki veselo skakljajo med nizkim drevjem. Po zatrdilu naravnoslovca Hookerja poznamo na Novi Zelandiji doslej čez dvatisoč rastlinskih vrst, od katerih jih je petsto takih, ki rastejo samo na Novi Zelandiji. Cvetja

je tu le malo in še to je precej enolično, zato pa je tem več praproti in trav.

Med grmovjem so se dvigala tupatam iz temnega zelenja visoka drevesa, metrosidera s škrlatno rdečimi cvetovi, norfolški bor, drevo življenja s povešenimi vejami in »rimu«, neke vrste cipresa, ki ni nič manj žalostna kakor njene evropske sestre. Vsako deblo je bilo opleteno z najrazličnejšimi vrstami praproti.

Med vejami visokih drevih in po grmovju je skakljalo in kramljalo nekaj kakadujev, zeleni »kakarike« z rdečo zaplato pod vratom, »tavopec«, ki ga krati par lepih, črnih zalisccev, in papiga, velika kakor raca, vsa rdeča kakor kuhan rak, ki so ji dali naravoslovci ime »južni Nestor«.

Ne da bi se oddaljila od tovarišev, sta mogla major in Robert postreliti nekaj ključačev in jerebic, ki so se skrivali v gostem grmovju. Olbinett jih je skubil kar spotoma, samo da ne bi zadrževal tovarišev.

Paganel, ki je bil manj občutljiv za koristno stran divjačine, bi bil rad vjel kako ptico, ki je znana samo na Novi Zelandiji. Naravoslovčeva radovednost je zmagala nad popotnikovimi potrebami. Spomin mu je pravil — če se ni motil —, da je na Novi Zelandiji čudovit ptič, ki mu pravijo divjaki »tuki« ali »nagajivec« ali pa »menišček«, ker ima črn suknjič z belim ovratnikom.

— Ta-le tui, je pravil Paganel majorju, se pozimi tako odebeli, da mu ni več živeti. Nič več ne more letati. Zato si s kljunom prepara trebušček, da se znebi nepotrebne masti in nekoliko olajša. Ali se vam ne zdi to čudovito, Mac Nabbs?

— Tako čudovito, da ne verjamem niti besedice, se je odrezal major.

Na veliko žalost Paganel ni mogel dobiti niti enega primerka zanimivega ptiča, da bi mogel pokazati nejevernemu Tomažu brazgotino zaceljene rane.

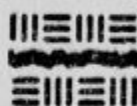
Več sreče je imel s čudovito živaljo, ki se pred človekom, mačkom in psom umika čimdalje bolj v neobljudene kraje in bo kmalu čisto izginila. Robert, ki je vse prebrskal, je našel v gnezdu, spletem iz

korenin, par kokoši brez peroti in brez repa, ki sta imeli na nogah četrto prstov. Imeli sta dolg, neroden kljun, po vsem telesu sta bili porasli s tankim belim perjem. Čudne živali sta bili kakor zastopnici prehodne vrste med pticami in sesavci.

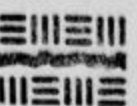
To je bil zelandski »kivi« ali »apterix australis« učenih mož. Hrani se z žuželkami, črvi ali pa z zrnjem. Doma je samo na Novi Zelandiji, drugod ga ne poznajo. Z veliko težavo so dobili par primerkov za evropske zoološke vrtove. Njegova krnjeva postava in njegove smešne kretnje so vedno zanimale raziskovalce. Že tedaj, ko je Dumont d'Urville raziskoval z Astrolabo in Zelejo Oceanijo, ga je akademija znanosti naprosila, naj nikar ne pozabi prinesiti s seboj par zastopnikov te zanimive vrste. Toda dobiti ni mogel niti enega samega živega kivia, čeprav je obljubil domačinom za vsakega bogato nagrado.

Paganel je bil ves srečen, da je našel tako bogat plen. Zvezal je obe kokoši in si naprta sladko breme na rame. Namenil si je bil, da jih podari »Rastlinskemu vrtu« v Parizu. V duhu je že čital z naslodo zapeljivi napis na najlepši kletki: »Daroval gospod Jakob Paganel.«

Tako je stopala četica brez težav navzdol ob Vajpi. Kraj je bil čisto zapuščan. O divjakih ni bilo ne duha ne sluha. Nobena stezica ni pričala, da je hodil todi človek. Voda je žuborela med visokim grmovjem ali pa drsela po izpranem prođu. Pregledali so lahko vso dolino do malih gričkov, ki so jo zapirali na vzhodu. Njihova čudna oblika, njihovi obrisi, ki so tonili v varljivih meglicah, so jih delali podobne velikanskim živalim, vrednim predpotopnih časov. Človek bi dejal, da so čreda ogromnih nestorov, ki so nenadoma okameneli. Vse te grmade so pričale o ognjeniškem značaju in postanku dežele. V resnici je vsa Nova Zelandija posledica delovanja podzemskih sil. Še danes se neprestano dviga iz vode. V dvajsetih letih so se nekateri kraji dvignili za cel sežen. Po njenem drevovju divja še vedno ogenj, ki stresa, gubanči in uhaia po vrelcih ali po žrelih ognjenikov.

Priporočamo »Mohorjeve knjižnice« na Prevaljah: 4. zv. Križev pot. Roman. 5. zv. Kucza Serobrjani, roman. 6. zv. Zadržaj na grmadi, povest. 7. zv. Ološki postržek, povest. — Cene so v Mladiki. — KOL.

Specialna mehanična delavnica za popravo pisalnih, računskih in drugih strojev

LUDOVİK BARAGA Ljubljana,

Selenburgova ulica št. 6/
Telefon št. 690

Tehnika

Mihael Javorski Pupin.

M. I. Pupin, profesor elektrotehnike na vseučilišču Kolumbija v Newyorku, je za Edisonom in Teslo najznamenitejši svetovni elektrotehnik. Njegovi uspehi na tem polju pa niso nič manj znameniti, kot njegov duševni razvoj, ko se je iz preprostega srbskega kmetijskega fanta vzpel do svetovnega učenjaka, in to z vztrajnostjo in žilavostjo, ki vzbujajo celo pri Amerikancih največje občudovanje. Dasi je po rodu Jugoslovčan, nam je njegovo življenje jako malo poznano. V naslednjem podajamo kratko sliko njegovega življenja na podlagi avtobiografskih podatkov, ki jih je Pupin sam podal nekemu ameriškemu časnikarju. Dasi pogrešamo v njih marsikaj in je zaradi tega tudi naš opis pomanjkljiv v marsičem in se razlikuje od običajnih življenjskih opisov, je zopet na drugi velezanimiv in podoben, v več kot enem oziru.

M. I. Pupin se je rodil 4. oktobra 1858 v selu Idvor v Banatu. Materi je bilo ime Olimpiada Pupin. O njegovem življenju v domačem kraju ne doznajmo ničesar. Znano je samo to, da je hodil v neko vojaško šolo, da bi postal častnik. Ker mu vojaštvo ni bilo všeč, je pobegnil z nekim tovarišem v Ameriko.

Šestnajst let star je stopil v Newyorku na ameriška tla. Ko je s fescem na glavi stopal po Broadwayu, največji ulici velikega mesta, občudujoč pri vsakem koraku docela novo življenje, se je naenkrat znašel sredi tropa mladih snailcevev čevljev in prodajalcev časnikov, ki so brili norca iz njegovega pokrivala. Kar mu eden fantalinov zbije fes z glave. Se isti hip je obžaloval svojo porednost. Pupin se mu je mahoma odzval z zausnično, kateri je sledil sredi kroga fantalinov ljut boj, ki se je končal z zmago Pupina, ki pravi o tem dogodilju: »Ta boj mi je postal prvi ameriški nauk o življenju. Človek, ki ga ni strah postaviti se za svojo pravico, če treba tudi s silo, se povsodi prerije skozi življenje, najde povsod prijatelje.«

Neki gospod, ki je bil priča opisanega prizora, mu je takoj ponudil delo na svojem posestvu. Ker pa se Pupin ni hotel takoj ločiti od sorojaka, s katerim je bil prišel v Ameriko, zavrnil je ponudbo, a je še isti popoldan sprejel delo na neki veliki farmi državi Delaware. Tukaj je dobil zopet drug vpogled v ameriško življenje, ameriško dušo. Lotilo se ga je domotožje. Gospodarjevi so opazili, kaj mu je, in ga skušali na vse načine razvedriti. Med drugim ga je domača hči jela učiti angleščine. Ko je znal nekoliko besedi, se je še njena mati zavzela zanj tako, da se je kmalu počutil kakor doma. »Gospodarji so v tej deželi,« je dejal Pupin, »in vendar ravna s teboj kot bi bil eden izmed njih!«

V angleščini je hitro napredoval, saj se je tudi marljivo učil. Čez malo časa je že znal izražati vse, kar je imel povedati, in je farmarju neki dan izjavil, da ni prišel v Ameriko zato, da bi vedno delal na farmi, ampak da bi se vse kaj več naučil. Dasi je bilo farmarju žal, da ga izgubi, so vsi odobraval njegov sklep in ga celo vzpodbujali. Njegov cilj je bil Newyork. Spotoma je delal po več drugih farmah v državah Delaware in Maryland, končno pri nekem pobožnem baptistovskem farmarju v državi New Jersey. Ta ga je v enomer priganjal v cerkev; ker pa Pupina ni bila volja, da bi postal baptist, je neki ponedeljek zarana pobegnil. Dopoldne je došel v mesto Princeton, sedež enega najznamenitejših ameriških vseučilišč. Ko je lačen in utrujen počival v senci košatih brestov na vseučiliškem ozemlju, ga je pogled na dijakke, ki so hodili k predavanjem in odhajali, navdajal z novo pobudo. Še bolj vneto in željno je krenil proti Newyorku. Dospevši tja, je prijel za vsako delo, ki se mu je nudilo, samo da bi si več zaslužil. V tem času je med drugim delal v tovarni za prepečenec, železarni in kot trgovski pomočnik. Vedno pa je imel samo en cilj pred očmi: povzdigniti se duševno in de-

narno. Od zaslužka si je štedil, kar je le mogel, zahajal je v večerno šolo v zavodu Copper Union, bral vse, kar mu je pod roko prišlo. Pa dasi mu je angleščina gladko tekla in je obvladoval že precejšnjo zalogo besedi, je bila izgovarjava še vedno jako slaba. Da bi jo izboljšal, je zahajal v gledališče, kjer so baš takrat imeli slovite igralce z vzorno izgovarjavo.

Branje mu je vzbudilo zanimanje za znanost. Prebiral je vse mogoče znanstvene časnike in znanstvene članke po dnevnikih. Ko je tiste čase jela vzhajati Edisonova zvezda, je komaj čakal, da je bral v časnikih poročila o njegovih znamenitih poskusih.

Po delovnih urah je skrbel za svoje zdravje. Ze takrat je vzljubil pešhojo, katero je hkratu uporabljal, da si bistri um. Pogosto je šel na izprehod tja do 55. ulice, po enem koncu mesta do nje, po drugem zopet nazaj, ogledoval izložbe, knjige, slike ameriških veljakov duha, denarja in dela. Čim jih je poznal po sliki, ga je vedoželjnost gnala, da izve kaj več o njihovem življenju in delu.

Ko je Pupin imel 21 let in je bival že pet let v Ameriki, si je bil prihranil 311 dolarjev in je bil po zasebnem študiranju in večerni šoli sposoben, da vstopi na vseučilišče. Vpisal se je na vseučilišče Kolumbija v Newyorku. Ker pa prihranki niso zadostovali za drago študiranje, si je z delom služil, da se je preživljal. Poleg ožjih študijskih predmetov ga je zanimalo vse mogoče: ljudje, zgodovina, pesništvo, umetnost, tuji jeziki. Vzlic tej veliki mnogostranosti je koncem prvega leta dobil prvo nagrado za grščino in matematiko. Prvo leto se je moral boriti z velikimi gmotnimi težkočami. Ko pa je stopil v drugo vseučiliščno leto in postal sofomor, kakor se nazivljejo ameriški vseučiliščniki v drugem letu, se mu je prvič v življenju nasmejala sreča.

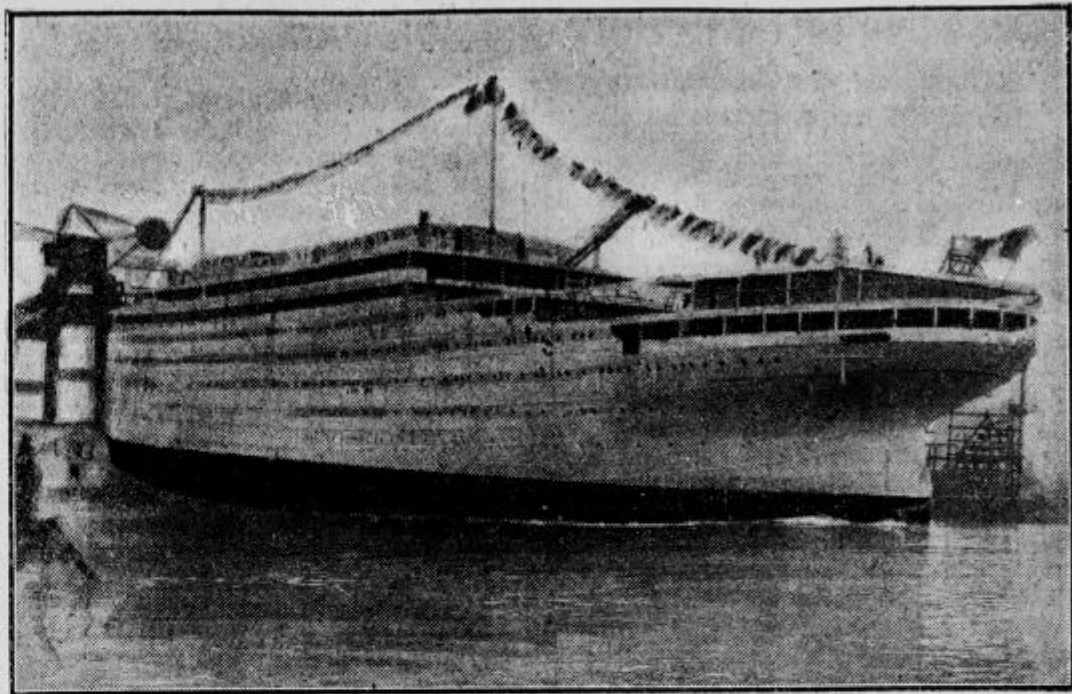
Med prvim in drugim letnikom se je imela vršiti prvenstvo v rokoerbi. Prvi letnik je zastopal mlad hrust iz rodovine, ki je imela številne atletske uspehe v vseučiliških analih. Sofomori so bili sprito tega potrti v zavesti, da bodo premagani. Tedaj se jim ponudi Pupin, da nastopi proti mlademu orjaku. Dasi so bili njegovi tovariši malodušni, češ kaj bo ta fant s prvo nagrado v grščini in matematiki opravil v rokoerbi proti izvežbanemu borcu, je Pupin iznenadil vse in je dvakrat v treh borbah položil nasprotnika na hrbet. Sprito tega izida se je Pupinov položaj na mah obrnil na bolje. Postal je zasebni učitelj rokoerbe in imel obilo zaslužka s podučevanjem grščine, latinščine in matematike. Ob tem zaslužku je končal vseučiliške študije, katere je dovršil s tolikim uspehom, da je dobil štipendij za nadaljevanje študij na cambridgeski univerzi na Angleškem in v Berlinu.

Ko se je 1889. vrnil v Ameriko, je postal profesor elektrotehnike na vseučilišču Kolumbija, kjer se je kmalu začel odlikovati v svoji stroki. Posebno se je zanimal za električno resonanco in električne struje v razredčenih plinih. Konečni uspeh tega dela so bile mnogostevilne iznajdbe, ki so vitalnega pomena za brezžični brzojav. Po njih je zaslovel kot eden prvih elektrotehnikov, na drugi strani pa si je ustvaril s prodajo patentov zanje močno denarno oporo. Izmed teh številnih izumov te dobe naj navedemo le eno: način vzprejemanja brezžičnih signalov s pomočjo elektrolitične rektifikacije visokofrekvenčnih tresajev pri brezžičnih vzprejemnih postajah, ki je še sedaj splošno v rabi.

Doktor Pupin je bil prvi, ki je l. 1896. uporabljal X-žarke v rancelniške namene. Od X-žarkov pa se je kmalu zopet vrnil k elektrotehniki in obrnil vso pozornost na proučevanje električnega prenosa sile. Uspeh tega dela je bila slovita Pupinova tuljava pa njegov sistem polaganja telegrafskih in telefonskih žic pod zemljo. Pri vseh svojih izumih, najsi se nanašajo na brezžični brzojav, telegrafiranje in telefoniranje na velike daljave, na pomorski kabelj, na prenos elektrike v vodi (podvodno signaliziranje) itd. se Pupin drži vedno onega, kar je dosegljivo pri tačasnem stanju vede. Kako silno je iznajdljiv njegov duh, priča iznajdba za domačo porabo na njegovi farmi v Hemlock Hillu v Norfolku, Connecticut. Nekoč mu je nenadoma poginila svinja, ki je pravkar vrgla veliko število mladičev; bil je v veliki zadregi, kako bi jih hranil, a iznajdljivi Pupin jo je kmalu pogruntal. V korito je navrtal luknje, namestil ob njih otroške steklenice z gumijastimi cucliji in — prašički so sesali.

Jako zanimivi so njegovi nazori glede izumljevanja novih iznajdb. Čeprav so pri nas skoraj vsi izumi tičejo politike, jih je vedno dokaj, ki so se pečali s to in ono rečjo, da bi jo iznašli. Pupinovi nazori o iznajdbah se zrcalijo v sledečih njegovih besedah:

Prav imenitno bi bilo, ako bi n. pr. človek mogel proizvajati svetlobo brez toplote. Ogromne množine kuriva bi si s tem prihranili. Toda ni znanstvenika, ki bi priznal, da se ta problem da rešiti pri sedanjem stanju znanosti. Res, da je to problem, ampak ni znan-

NAJVEČJA MOTORNA LADJA.

V Tržiču pri Trstu je bila izdelana največja motorna ladja »Saturnia«. Dolga je 193 m, široka 25 m. Sprejme lahko 300 oseb in 9000 ton tovora. Motorji razpolagajo s 35.500 konjskimi silami. »Saturnia« je namenjena za promet za Južno Ameriko.

stven problem, ker znanost še ni toliko napredovala, da bi ga mogla rešiti. S tem seve ne rečem, da ta problem ne bo nikoli razrešen, ampak da dandanes ne poznamo niti temeljnih znanstvenih načel, od katerih odvisi ta rešitev.

Ko se je izumitelj lotil kakega problema, mora delati in čakati navdihnenja. Dobiti mora novo misel. Ta pride od dela, ki ga vrši, ne samo od tega, da žge luč cele noči. Ta misel mu lahko pride pui igri, na potu ali kadar se razgovarja o stvari, ki ni v prav nobeni zvezi s problemom, ki mu vedno gre po glavi.

Pupin je seveda dandanes skozinskoz Amerikanec po zunanosti in po duhu. Pred kalkim petindvajsetimi leti narejene slike kažejo, da je bil tedaj še precej tuj po izrazu svojega obraza. Danes je cel Amerikanec, da pravi vzor tipičnega Amerikanca dela. O njegovem ameriškem duhu priča sledeča dogodbica. V malem mestecu severno od Newyorka, kjer biva navadno, so imeli občinske volitve. Občani bi ga silno radi videli med občinskimi svetovalci. Pridejo ga prosit zastopniki republikanske stranke, da naj kandidira na njihovi listi. Pupin jim rade volje obljubi. Takoj za njim pa pridejo zastopniki demokratske stranke z isto prošnjo. Pupin jim zopet rade volje obljubi.

Kot znanstvenik je naravno deloval tudi književno. Poleg učnih knjig za univerzo je med drugim napisal sledeča dela: Osmotic Pressure and Free Energy. — Electrical Oscillations of low Frequency and their Resonance. — Resonance Analyses of Alternating Currents. — Electromagnetic Theory. — Propagation of long Electrical Waves. — Wave Propagation over nonuniform Conductors.

Nedavno je prejel za svoje znanstveno delovanje takozvano Edisonovo medaljo, ki jo daje American Institute of Electrical Engineers samo najodličnejšim znanstvenikom.

Po ustanovitvi kraljestva Srbov, Hrvatov in Slovencev je bil doktor Pupin nekaj časa naš ameriški konzul v Newyorku. Strankarska nasprotstva so ga odstranila.

Naznanila

»Miklova Zalac« v ljudskem domu, ki jo priredi dramatični odsek »Krekove mladine« v Ljubljani dne 31. t. m. ob priliki 25 letnice jubileja umetniškega delovanja Ivana Peterlina na diletantskih odrih. Začetek predstave točno ob pol 8 zvečer. Pri predstavi sodeluje salonski orkester. Ker je za predstavo veliko zanimanje, zato nemudoma po vstopnice na Stari trg 2-I. v Jugoslovanski Strokovni zvezi.

Učiteljsko pevsko društvo. Še enkrat obveščamo in vabimo pevce in pevke na pevsko vajo dne 31. januarja ob 9 v Glasbeni Matici. Popusti so dovoljeni. Pridite gotovo!

Društvo rezervnih častnikov in borcev — odbor Ljubljana sklicuje redni zbor, ki se vrši v soboto 20. februarja ob 8 zvečer v lastnem lokalu v Ljubljani, Kongresni trg 1/II v poslopu »Kazine«. O dnevnem redu bo vsak član še posebej obveščen.

Ustanovni občni zbor društva »Zveza absolutov rudarskih šol«, katerega pravila je gospod veliki župan že potrdil, se vrši v Trbovljah v nedeljo 31. januarja ob 10 dopoldne v posebni sobi gostilne g. Antona Volker. Tovariši, absolutni rudarskih šol, bivaajoči na ozemlju ljubljanske in mariborske oblasti, jugoslovanski državljani, pokažite in poskrbite za čim številnejšo udeležbo. Srečno! — Pripravljajni odbor.

Predavanje v društvu »Sočac«. V soboto dne 30. t. m. predava v salonu pri »Levu« v Ljubljani g. Alojz Potočnik in sicer o II. delu zgodovine Ljubljane, v tem-le sporedu: 1. Cerkev nekdanj in danes, 2. šole, 3. vsakovrsne nesreče, 4. kulturno življenje, in 5. velikonočni potres — nova Ljubljana. Tudi k temu drugemu delu predavanja vabimo vse ljubljance in Sočane. Začetek točno ob pol devetih zvečer. Vstop prost, vsi dobrodošli.

Darovi

Mesto venca na grob pokojnemu Janku Matičiču je darovala gospa Marija Beričič rakovskemu katoliškemu prosvetnemu društvu 200 Din. Iskrena hvala!

Vremensko poročilo

dne 28. januarja 1926.

Kraj	Cas	Barometer	Temperatura	Rel. vlaga v %	Veter	Oblačnost	Padavine v mm
Ljubljana	7	771.2	-6.3	100	j. jugozah.	1/4	0
	14	771.0	-1.9	85	jug. vzh.	2/4	—
	21	770.0	-2.1	82	brezvetr.	2/4	—
Maribor	7						
Zagreb	8	770.5	-3.0	95	sev. v zh.	1/4	0
Beograd	8	769.9	+1.0	86	jugo vzh.	2/4	0
Sarajevo	8	772.7	-1.0	94	vzhod	1/4	0
Praga	7	768.6	+7.0	—	j. jugozah.	1/4	0

Barometer je reduciran na morsko gladino.

POLIŠA ŠIVILJA

izurjena v najfinejšem prirobovanju, bi hodila na dom in se cenjenim damam priporoča. Naslov v upravi »Slovenca« pod številko 584.

Vrtnarske vaje

sprejme Ivan Bizovičar, vrtnarsko podjetje, Ljubljana — Trnovo. 561

Gospodična

ali vdova, staračja, brez otrok, poštena in zanesljiva, dobi službo v mestu na deželi. Ponudbe z natančnimi podatki je poslati upravi lista pod: »Pomoč gospodinj 573«.

Sprejme se več, samo v tapetniški stroki dobro izurjenih pomočnikov za boljša dela v usnju in blagu. Naslov v upravi lista pod št. 605.

Mehlovana SOBA

s souporabo kuhinje, se išče za dobo 3 mesecev. Blag. ponudbe na upravnostvo lista pod št. 610.

PRODAM novo, nerabljeno otroško posteljico.

Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 600.

ŠIVALNI STROJ

čevljarski, znamke »Elastik« — dobro ohranjen — prodam po ugod. ceni. Naslov v upravi št. 589.

Mehlovana SOBA

v sredini mesta se odda. Naslov v upravi: št. 599.

Iščem

svetle in suhe prostore za delavnico in zalogo, ako mogoče v centru mesta. — Naslov na upravo »Slovenca« pod št. 557.

DRVA - ČEBIN

Wollfova ulica 1/II. — Telefon 24

Harmonij naprodaj,

skoraj nov, amer. sistem z 10 reg., 2 kol., 5 okt. Črn hrastov les, tvrdke Meyer, Fulda. Naslov v upravi lista pod št. 606. Znamka za odgovor.

V NAJEM SE DA

pod ugodnimi pogoji TRGOVINA z meš. blagom, trafiko in prodajo poštnih ter drž. vrednot. Interesentje samskega stanu imajo prednost. — Oglasi pod »Gorenjsko« št. 412 na upravo lista.

PERJE!

kokoške, purje, račje, gosje in gosji PUH, prodaja in razpošilja po najnižji ceni

E. VAJDA

Čakovec, Medjimurje